

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.608

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četr strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Za šestnajsti rojstni dan kralja Petra II.

V najbolj resnem času je dočkal naš mladi kralj Peter II. šestnajsti rojstni dan.

Kraljevina Jugoslavija se je pripravila za sedanji najbolj nevarni evropski položaj na znotraj ter zunaj. Po modrem in vztrajnem prizadevanju kneza namestnika Pavla ter odgovornih in vodilnih naših državnikov se je pričel izvajati toliko let zaželjeno pričakovani sporazum s Hrvati, ki je pripomogel v odločilnih trenutkih do najtesnejše povezanosti jugoslovanskih državljanov.

Večletna preudarna zunanja politika je zasigurala Jugoslaviji varnost in nedotakljivost mej s pogodbami prijateljstva ter živahnih trgovskih stikov z vsemi sosednimi državami.

Pri tolikanj zanesljivi urejenosti naše države, katera se veseli odločilnega ugleda v Evropi, je našemu kralju Petru II. zasiguran prestol slavnih prednikov, kate-rega bo zasedel čez dve leti.



Naš kralj Peter II.

Ves narod čaka z veseljem na ta veliki dan, ker je iskreno ljubljene kralj up ter ponos vseh državljanov Jugoslavije. Mladi kralj se pripravlja z vso vnemo in skrbjo na vladarske posle. Srbi, Hrvati in Slovenci spremljajo duševni in telesni razvoj mladega vladarja z najtoplejšimi željami: Bog ga ohrani, živi in krepi s celim kraljevskim domom!

Za šestnajsti rojstni dan, 6. sept. 1939, je pripravila cela država prisrčne manifestacije, katere so dokazale vdanost, ljubezen ter neomajno zvestobo Njemu, kateri je določen po rojstvu ter volji svojega velikega očeta, da prevzame vrhovno vodstvo urejene, utrjene in močne Jugoslavije.

Na vladarjev rojstni dan je kipela proti nebu goreča molitev, da bi dočkal kralj Peter II. z božjo pomočjo polna leta in bi vladal državo tako, da bi se veselila pravega bratstva, zadovoljnosti, napredka in rastoče okrepitve na znotraj in zunaj!

Obširno poročilo o izbruhu vojne med Nemčijo, Poljsko, Anglijo in Francijo pri- našamo na 2., 3. in 4. strani

Francija in Italija v pogajanjih

Največje začudenje so vzbudile 4. sept. po Parizu razglašene vesti, da se pogajata Francija in Italija. Gospodarska pogajanja med obema državama so že toliko napredovala, da je 4. sept. odpotoval v Rim bivši ministrski predsednik Pierre

Laval na podpis pogodbe, ki daje Italiji znatne gospodarske ugodnosti. Med Francijo in Italijo je zavladalo tolikanj mirno razpoloženje, da je bila 4. sept. odprta francosko-italijanska meja, ki je bila za nekaj dni zaprta za ves promet.

Zajeta nemška — torpedirana angleška ladja

Ker je bilo razglašeno vojno stanje med Anglijo in Nemčijo 3. sept., je pričela vojna na morju med obema velesilama že 4. sept. zjutraj. Angleško mornariško poveljstvo je koj izdalo hitrim bojnim ladjam ukaz, da začnejo zasledovati na odprtem morju razkropljene nemške trgovske ladje. Angleški rušilci so zajeli nemški veleparnik »Bremen«, ki je bil na povratku iz Njujorka v Evropo. Angleški

rušilci so zavlekli največjo nemško potniško ladjo v neko angleško luko. — Dne 4. sept. ob 4. uri zjutraj je javila angleška ladja »Athenia«, da je bila torpedirana od nemške podmornice 200 milj zahodno od Hebridov ob zapadni Škotski in da se z vso naglico potaplja. Na ladji, ki je bila namenjena v Montreal v Kanado, je bilo 1400 potnikov, med temi 246 Amerikancev, ki so se vračali v domovino.

Ustanovitev čeških in slovaških legij

Poljski maršal Smygli Rydz je podpisal ukaz o osnovanju čeških in slovaških legij iz beguncev iz Češke in Slovaške. Povelj-

nik čeških in slovaških legijonarjev bo iz Češke pribegli general Prhala.

Cenjenim dopisnikom in oglaševalcem!

Radi rojstnega dneva Nj. Vel. kralja Petra II. pošta v sredo, 6. sept., ne dela. Zaključili smo list že v ponedeljek zvečer, da je bil odposlan naročnikom v torek, 5. septembra.

★

Kratka poročila

Italija je odpovedala vojaško sodelovanje z Nemčijo. — Avstralija in Nova Zelandija sta že kot angleška dominijona napovedali Nemčiji vojno. V nekaj dneh bo sledila vojna napoved Nemčiji od strani preostalih angleških dominijonov in to predvsem od Kanade in južne Afrike.

Izgube nemškega letalstva

Iz Varšave javljajo, da je izgubilo v prvih dneh v zračnih bojih nad Poljsko nemško vojno zrakoplovstvo 64 bombnikov. Poljske zračne izgube znašajo 11 letal.

Vojna na severu

Pred izbruhom sovražnosti

Angleška zbornica — slika tovarištva

Ob napetem pričakovanju svetovne javnosti se je sestal 29. VIII. popoldne angleški parlament k izredni seji. Navzoči so bili vsi poslanci. Zbornica je nudila sliko pravega tovarištva, ker so zginila vsa nasprotstva med posameznimi političnimi skupinami. S posebnim zanimanjem so poslušali poslanci izjave ministrskega predsednika Chamberlaina. Predsednik vlade je v svojem mirnem ter stvarnem govoru ponovno poudaril, da je angleška vlada že pogostokrat izrazila željo po angleško-nemškem sporazumu, a najprej je potreben sporazum Nemčije s Poljsko. Angleški narod mirno pričakuje razvoj dogodkov, ker je pripravljen na vsako morebitnost. Chamberlain je zaključil svoj burno odobravani govor z besedami:

»Nekdo je dejal, da se britanski narod včasih težko pripravi, toda tudi težko popusti, kadar se je že pripravil. Še ni padla odločitev o vojni in miru. Še upamo in še delamo za mir, toda ne odjenjamo niti za niko od svoje odločnosti, da se bomo držali smernic, ki smo si jih postavili.«

Za ministrskim predsednikom so govorili voditelji opozicije, ki so posebno pohvalili Chamberlainovo izjavo, da bo Anglija vztrajala ob strani Poljske.

V zgornji zbornici je podal slično izjavo, kakor Chamberlain v spodnji, zunanji minister lord Halifax.

Kratko opisana seja angleškega parlamenta je bila sprejeta od angleške javnosti z velikim zadovoljstvom, ker je pokazala Anglija po svojih vladnih predstavnikih pripravljenost za pobotanje z Nemčijo, vendar le pod pogojem, da se reši predhodno nemško-poljski spor na način, ki bo v skladu z dostojanstvom ter popolno samostojnostjo in neodvisnostjo Poljske.

Posledice zasedbe Slovaške od nemških čet

Dne 29. VIII. so zasedle nemške čete vse slovaške meje in so vkorakale tudi v Bratislavo. Nemške čete so prodrle omenjeni dan do Beskidov, ki predstavljajo vrata do Krakova. S to zasedbo hoče Nemčija vezati velik del poljske armade na to fronto in na ta način otežkočiti vojaški položaj Poljske. Slovaška vojska igra na Slovaškem samo še to vlogo, da ščiti hrbet nemški armadi in da varuje mejo proti Madžarski.

Kakor hitro je Poljska zaznala za zasedbo Slovaške po Nemcih, je odredila splošno mobilizacijo. Vsi moški od 18. do 40. leta so se morali javiti svojim poveljstvom. Objavljeni so bili predpisi o reviziji avtomobilov, motornih in navadnih koles. S temi ukrepi ni hotela poljska vlada nikogar izzvati, pač pa je bil to samo odgovor na zbiranje nemških čet na Slovaškem.

Vesti o zasedbi Slovaške so iznenadile tudi Madžarsko, ki se je takoj odločila za vojaške ukrepe, da zavaruje varnost svo-

jih meja. Istotako je tudi Rumunija poskrbela za zavarovanje obmejnih krajev, da bi ne doživela kako razočaranje.

Zagotovilo nedotakljivosti

Nemčija je zagotovila po svojih poslanih, da bo v slučaju oboroženega spopada spoštovala za vsako ceno nepristranost ter nedotakljivost: Belgije, Nizozemske, Švice in Luksemburga. Kljub tej izjavi in obljubi pa je odredila šвица splošno mobilizacijo.

Prekaskne zahteve Nemčije za mirno poravnavo s Poljsko

Kakor smo že sporočili v zadnji številki, je bila sklenjena v presenečenje celega sveta nenapadalna pogodba med Nemčijo in sovjetsko Rusijo. Za veljavnost podpisa te pogodbe med obema velesilama je bila potrebna še odobritev ali ratifikacija od strani vrhovnega sovjetskega sveta, kar se je zgodilo 30. VIII. Kakor hitro je imela vlada v Berlinu zagotovilo, da je nenapadalna pogodba res veljavna, je objavila svoj zadnji predlog za sporazum s Poljski. Predlog obsega 16 točk, katere niso bile poslani v London. Šestnajstere točke vsebujejo zahtevo, da zasede Nemčija sporni Gdansk. Glede prehoda ali koridorja med zahodno in vzhodno Prusijo, s katerim razpolaga po mirovni pogodbi Poljska, bi se pa naj izvršilo pod mednarodnim nadzorstvom ljudsko glasovanje na podlagi stanja iz leta 1918. V plebiscitno komisijo je predlagala Nemčija tudi sovjetsko Rusijo.

Naštete zadnje nemške mirovne pogoje je nemški zunanji minister berlinskemu angleškemu poslaniku Hendersonu samo površno prečital 30. avgusta zvečer. Henderson je nemškega zunanjega ministra Ribbentropa po prečitavanju 16 točk opo-

zoril na obveznost, katero je sprejela nemška vlada že prejšnji dan, da je pripravljena se pogajati naravnost s Poljsko ter upoštevati poljsko neodvisnost ter življenjsko možnost. Ribbentrop je odgovoril, da je že itak vse prekasno, ker iz Varšave ni prišel noben pooblaščenec v Berlin. Poljski poslanik v Berlinu je skušal 31. avgusta popoldne sporočiti nemški vladi, da je Poljska še vedno pripravljena na pogajanja, a je bil sprejet šele pozno zvečer, ko so bili nemški predlogi že 30. VIII. ob 22. uri objavljeni svetu po radiu in je tudi nemška vlada ugotovila, da je zamašan čakala na poljskega pooblaščenca 2 dni. Nato so bili odnosi med poljskim poslaništvom ter nemško vlado prekinjeni in se je Henderson zastoj trudil, da bi se stiki obnovili.

Hitler ustanovil obrambni ministrski svet

Kancler Hitler je podpisal 30. VIII. uredbo o ustanovitvi posebnega ministrskega sveta za obrambo Nemčije. Predsednik tega sveta je maršal Göring z diktatorskimi pooblastili, katera bodo trajala tako dolgo, dokler jih kancler ne bo zopet ukinit.

Koraki Anglije, Francije in Italije

Vznemirljivi dogodki so se proti koncu avgusta tolikanj stopnjevali, da je odredila Angleška splošno mobilizacijo vojne mornarice in skupno s Francijo izpraznitvev Londona in Pariza, kar se tiče civilnega prebivalstva in predvsem mater z otroci. Istočasno z Anglijo ter Francijo je zaključila tudi Italija mobilizacijo in so bili določeni italijanski vojski glavni poveljniki. Za glavna poveljnika sta bila imenovana prestolonaslednik Umberto in maršal Graziani, ki je bil eden od glavnih zavojevalcev Abesinije. Imenovana glavna poveljnika imata kot svetovalca vsak po enega preizkušenega generala.

Vojno napovedujoči dogodki

Nemci prekoračili poljsko mejo in proglasili priključitev Gdanska Nemčiji

Dne 1. sept. zjutraj je prekoračila nemška vojska na osmih mestih poljsko mejo in so bili med Poljski in Nemci izmenjani prvi strelji. Istočasno so otvorili nemški težki bombniki zračne napade na poljsko ozemlje. Do 2. septembra so podvzele nemške letalske sile na mesta in vasi na Poljskem 94 napadov. Dne 2. sept. ob 17. uri je 20 nemških bombnikov izvršilo hud napad na Varšavo, ki je trajal 25 minut. Letala so metala tudi zažigalne bombe. Vsa ta bombardiranja so se zgodila koj po izbruhu vojnega stanja kljub temu, da je pozval ameriški predsednik Roosevelt Hitlerja in državnike velesil, naj preprečijo metanje zračnih bomb na civilno prebivalstvo in nezavarovana mesta ter naselja. Hitler je v imenu nemške vlade brzojavno sporočil predsedniku Rooseveltu, da pristaja Nemčija na omejitvev bombardiranja izključno na vojaške

zgradbe pod pogojem, da se tega drži tudi nasprotnik. Hitler je še poudaril v svojem odgovoru Rooseveltu, da je postavil to načelo že v svojem govoru v državnem zboru 1. sept. dopoldne.

Ko je že pričel vojni pohod nemške armade na Krakov in Čenstohovo, je naslovil nemški okrožni vodja svobodnega mesta Gdanska Forster na kanclerja Hitlerja brzojavko, s katero ga je obvestil o spojitvi Gdanska z Nemčijo. Vodja Hitler je poslal Forsterju zahvalno brzojavko z obvestilom, da je že proglašen zakon o priključitvi Gdanska k Nemčiji in je Forster imenovan za šefa gdanske civilne uprave.

Po izmenjavi teh brzojavk se je sestal nemški državni zbor ob 10. uri dopoldne. Navzočih je bilo 400 poslancev od 800, ker je bilo nemogoče, da bi se bili zbrali vsi v tako kratkem času v Berlinu.

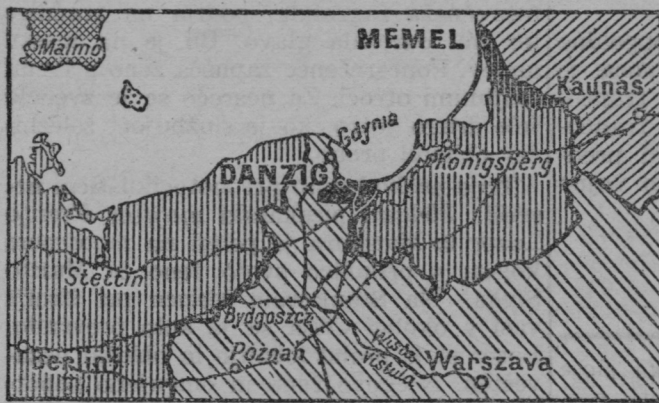
Maršal Göring je otvoril kot predsednik državni zbor in je predal besedo burno pozdravljenemu Hitlerju. Kancler Hitler je

podal kratek pregled poteka spora med Nemčijo in Poljsko in omenil, da so sovražnosti med obema državama že izbruhle in se je Nemčija odločila odgovoriti na silo s silo, tako da bo sovražnik ob sluh ter vid.

Hitler je ob koncu svojega govora sporočil zbornici svojo oporoko, v kateri je določil za slučaj, da bi se zgodilo njemu kot vojaku kaj človeškega, za svojega naslednika maršala Göringa. Ako bi pa doletelo kaj nepredvidenega Göringa, naj ga nasledi dosedanji Hitlerjev namestnik Hess. Za Hessom pa naj prevzame vodstvo najvrednejši mož iz vrst narodnosocialistične stranke.

Kanclerjevemu govoru je sledil enoglasni sprejem zakona o priključitvi Gdanska Nemčiji.

Maršal Göring je zaključil sejo z odpetjem državne himne.



Leva slika nam predstavlja svobodno mesto Gdansk (nemško Danzig) z zaledjem, poljsko luko Gdynia in s prehodom (koridorjem) med zahodno ter vzhodno Prusijo s prestolico Königsberg. Na desni sliki vidimo Slovaško, katero je zasedla nemška vojska, da prodira proti poljskim mestom: Zakopane, Tješin in Krakov. Iz slovaškega ozemlja sta na pohodu proti Poljakom prva in druga kolona, o katerih poročamo v današnji številki.



Zadnji predlog za mir

Vojno porečilo od 1., 2. in 3. IX.

Vojna poročila o prvih dneh 1., 2. in 3. IX. so na nemški in poljski strani kratka. Položaj Poljske je v vojni z Nemci zelo težaven, ker so vse njene meje odprte in slabo zavarovane. Poljska armada, ki šteje trenutno tri milijone 500.000 mož, mora skupno braniti napram Nemčiji 3.107 km. Meja proti Litvi in Rusiji ni vračunana.

Nemške čete so napadle poljsko mejo na 8 mestih. Prva kolona je prekoračila mejo iz Slovaške proti železnici Suha—Nova Targu. Cilj tega napada je Krakov.

Druga nemška kolona prodira na črto Moravska Ostrava—Tješin in je bila 2. IX. 5 km preko meje.

Tretji vdor je v Gornji Šleziji na črto Gliwice—Ratibor proti Mikolanu. Nemci so bili 2. IX. na tej črti 10 km preko meje.

Četrti nemški pohod se vrši v smeri proti Čenstohovu. Tu so bili Nemci 2. IX. 20 km globoko.

Čenstohovo so zavzele nemške čete 3. sept. Čenstohova, celemu katoliškemu svetu znano Marijino in posebno še poljsko narodno svetišče, je bila zažgana.

Peta nemška kolona je prekoračila reko Brabo in je na poti proti vzhodu. Tukaj Nemci ne morejo nikamor, ker so poljski pionirji to ozemlje preplavili z vodo iz dveh jezer.

Šesti napad se kreta proti mestu Naklu in so Nemci po tolikanj spornem koridorju ali prehodu napredovali komaj za 4 km.

Najmočnejša sedma kolona je na poti iz vzhodne Prusije navzgor ob Visli. Prodrla je za 20 km do Grudziadza (Gravdenz), kjer so jo Poljaki zaustavili.

podpira zunanjo politiko svoje države, goji čustva samozavesti ter odločnosti in je pripravljen, brani največje koristi naše domovine.

Japonska za nepristranost

Zadnjič smo poročali, da je odstopila japonska vlada in je poveril cesar sestavo nove vlade generalu Abe. General Abe, ki velja za privrženca sodelovanja med Japonsko in Anglijo, Francijo in Zedinjenimi državami ameriškimi, je sestavil novo vlado, katero je vladar potrdil. Nova japonska vlada je imela zadnjo nedeljo sejo, na kateri se je posvetovala o novem položaju, ki je nastal po napovedi vojne s strani Anglije ter Francije Nemčiji. Japonski ministri so sklenili, da ostane Japonska strogo nepristranska, ker je vojna evropska zadeva. Japonska je ustavila ves pomorski promet z nemškimi pristanišči.

Kakor hitro je bil sprejet priključitveni zakon, je izdal gdanski okrožni vodja Forster na mestno prebivalstvo proglas s pozivom, v katerem je povdaril, da je bil Gdansk po 20 letih zopet združen z rajhom in da vihrajo 1. septembra prvič s poslopij Gdanska rajhovske zastave s kljukastim križem tudi z nekoč poljskih poslopij.

Tekom predpoldneva 1. septembra so še bili izdani od vrhovnih nemških poveljnikov na pehoto, letalstvo in mornarico kratki pozivi, naj stori nemška oborožena sila svojo dolžnost ter jo krona z — zmago!

Ukrepi Poljske

Kakor hitro so pričeli Nemci s sovražnostmi, je Poljska obvestila Anglijo v smislu pogodbe, da je bila napadena in naj ji prihiti Angleška na pomoč.

Predsednik poljske republike je 1. sept. izdal na narod proglas, v katerem ugotavlja, da je pričela Nemčija 1. sept. zjutraj napad na poljsko državo in da da narod nemškim napadalcem primeren odgovor, kakor je že to ponovno storil poprej.

Dalje je postavil predsednik za vrhovnega poveljnika poljske vojske maršala Rydz Smiglyja, kateri je tudi pozval armado, naj stori svojo dolžnost in žrtvuje vse, da se ohrani poljska svoboda in da se obvaruje poljska narodna čast!

V nemško-poljsko vojno se Italija ne bo vmešala

Hitler je poslal 1. septembra Mussoliniju zahvalno brzojavko za politično podporo in izrekel prepričanje, da bo z vojnimi silami Nemčije lahko izpolnil nalogo, katero si je zastavil.

Na to zahvalo je sklenila italijanska

Osmi pohod se vrši na črti med Zialdo in Vojnico proti Mlavi.

Zelo hudi boji so se vršili 1. in 2. IX. na tako zvani Westerplatte pri Gdanku, katero so uporabljali Poljaki od prvata za izkrcavanje vojnih potrebščin iz inozemstva in tvori del gdanske luke. Westerplatte so Poljaki utrdili in se je tamkajšnja poljska posadka občudovanja vredno upirala težkemu ognju nemškega suhozemskega topništva in topovom nemške križarke »Schleswig Holstein«, ki je priplula v pristanišče Gdansk že pred izbruhom sovražnosti. Westerplatte je poljska posadka še zadnjo nedeljo junaško branila.

Mirovni poskus

Tak je bil položaj na bojiščih 2. IX., ko sta se sestali 2. IX. popoldne angleška in francoska zbornica ter so vodilni angleški ter francoski politiki parlamentoma izjavili, da bosta Anglija in Francija držali obveznosti napram napadeni Poljski.

Proti šesti uri zvečer 2. IX. se je razširila po Londonu in Parizu vest, da je nastopil Mussolini kot posredovalec za mir. Predložil je ustavitev sovražnosti med Nemci ter Poljaki in sklicanje peterih držav: Nemčije, Poljske, Italije, Anglije ter Francije na konferenco, ki bi naj rešila nemško-poljski spor.

Anglija in Francija sta osvojili Mussolinijev predlog o sporazumu s Poljsko pod pogojem, da Nemčija takoj umakne svoje čete iz Poljske in pristane na neveljavnost priključitve Gdanska k Nemčiji.

Zadnji mirovni poskus je bil sporočen nemški vladi v Berlinu v nedeljo, 3. IX., s pripombo, da ima Nemčija čas do 11. ure predpoldne, da ga sprejme ali zavrne.

Vojno stanje med Nemčijo, Anglijo in Francijo

Vojno stanje z Anglijo

Angleški poslanik v Berlinu je izročil Hitlerjevi vladi zadnje mirovne predloge 3. sept. ob 9. uri dopoldne s povdarkom, da ima Nemčija čas do 11. ure dopoldne, da se odloči za pogajanja ali za vojno stanje z Anglijo. Nemška vlada se je sestala na sejo, na kateri je zavrnila pogoje za pogajanja in je s tem ustvarila vojno stanje z Anglijo.

Koj za tem je izdal kancler Hitler proglase na narod, vojsko in narodne socialiste.

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je imel koj po enajsti uri predpoldne govor po radiu na angleški narod, v katerem je sporočil javnosti, da je nastalo vojno stanje med Anglijo in Nemčijo.

V nedeljo ob 6. uri zvečer je govoril angleški kralj Jurij VI. po radiu angleškemu svetovnemu vladarstvu in razglasil, da je pričela vojna za pravico in da bo Anglija zmagala z božjo pomočjo.

Da bo Angleška po vojni napovedi Nemčiji na znotraj popolnoma edina in parlament brez opozicije, je osnoval

3. sept. predsednik vlade Chamberlain tako zvano vojno vlado, v kateri je 9 ministrov. Novi močni osebnosti sta Winston Churchill, kateri je prevzel ministrstvo za vojno mornarico, in Anton Eden, ki je podtajnik za dominione in je bil angleški zunanji minister ob času, ko je osvojevala Italija Abesinijo.

Angliji se je pridružila Francija

Tudi francoska vlada je dala svojemu poslaniku v Berlinu zadnje nedeljo opoldne nalogo, da sporoči nemški vladi, da bo med Francijo in Nemčijo nastopilo vojno stanje, ako nemška vlada do pete ure popoldne ne izjavi, da je pripravljena ustaviti sovražnosti proti Poljski in svoje čete umakniti s poljskega ozemlja. Zadnji rok poteče ob petih.

Ker nemška vlada do pete ure popoldne ni poslala Franciji nobenega odgovora, je po službeni objavi, ki jo je izdala francoska vlada in ki je bila sporočena francoskemu narodu v posebni poslanici predsednika vlade Daladiera, nastopilo vojno stanje med Francijo in Nemčijo.

Po krščanskem svetu

Cerkev — zatočišče. Ob začetku češko-slovaške države je prevladoval v češkem razumništvu in delavstvu duh lažnega svobodomiselstva, ki je segal tudi v nekatere dele podeželja. Framazoni in z njimi združeni marksisti (socialisti in komunisti) so hoteli katolicizem popolnoma izločiti iz življenja češkega naroda. Katoliška verska ideja se je proglasila za protivno češki narodni misli. Začela se je agitacija za odpad, ki je odtrgal stotisoče od katoliške Cerkve. Pametni in v resnici narodni politiki čeških katoličanov se je posrečilo, da so se te razmere tekom časa toliko ublažile, da so postale znosne. Po priključitvi Češke in Moravske v obliki protektorata Nemčiji, ki je bila izvršena v marcu letošnjega leta, se je položaj iz temelja spremenil. Prej od liberalcev in marksistov toliko natolcevana, prezirana in preganjana katoliška Cerkev je postala češkemu ljudstvu glavno zatočišče. Češki kmetje, delavci in obrtniki prirejajo s svojim razumništvom na čelu romanja k priljubljenim romarskim cerkvam. Po 100.000 in več ljudi se zbere na teh krajih. Molitve in pesmi v narodnem jeziku kipijo proti nebu. Narodna duša se odpira Bogu, staveč vanj vse svoje zaupanje, iskajoč pri njem tolažbe in okrepitve. Nemško narodnosocialistično glasilo »Völkischer Beobachter« poroča o teh romanjih ter poudarja tesno vez med katolicizmom in češkim rodoljubjem tako-le: »Da razumemo pove-

čano privlačnost Cerkve za široke sloje češkega naroda, moramo spoznati preobrazbo, ki jo je doživela Cerkev v preteklih tednih. Češka katoliška Cerkev je danes izrazito nacionalna Cerkev. Ona smatra za svojo glavno nalogo, da ojačuje narodno zavest ljudstva. Ona hoče zadovoljiti potrebo Čehov po verskem nacionalizmu v mnogo večji meri kot kje drugod na svetu izven Češke in Moravske. S tem je začel nov duhovni verski razvoj, ki zasluži največjo pozornost.« Da tak razvoj nemškim narodnosocialističnim listom ni po godu, je razumljivo. Čuditi pa se moramo (prav za prav se mi ne čudimo, ker dobro poznamo nacionalizem lažisvobodomiselstva) pisanju češkega fašističnega glasila »Narodne obrane«, ki ta nacionalna romanja takole kritizira: »Ni nedelje, da bi se ne priredilo kakšno romanje na kakšen kraj, ki je drugače že davno pozabljen. Za propagando se brigajo časniki in organizacije državne stranke. Pridigajo ne tamošnji siromašni in dobri župniki, marveč izključno bivši borci češko-slovaške stranke. Govorijo, da je naš edini voditelj Jezus Kristus, a edini protektor blažena Devica Marija. V svetopisemskih prilikah teh pridig se skrivajo politično-agitatorski govori.« Tako denuncira (ovaja) češko fašistično glasilo svoj lastni narod. Liberalizem je povsod in vselej denuncijant; tudi v najtežjih prilikah lastnega naroda.

Novice

Nesreče

Dva fanta utonila v Muri. V Muri, nedaleč od Sladkega vrha ob severni meji se je zgodila težka nesreča, katera je zahtevala dve človeški žrtvi. Več fantov se je podalo v Muro kopat. Med kovalci sta bila

tudi 16 letni sin delovodje Rudolf Kavran in 13 letni delavčev sin Ivan Pivec. Med tem ko so se držali drugi dečki obrežja reke, sta se ponašala s plavalno spretnostjo Kavran ter Pivec na sredini déroče Mure. Naenkrat je zagrabil močan tok oba fanta in ju odnesel, preden sta za-

mogla klicati na pomoč. Smrt nesrečnih žrtev je povzročila globoko sočutje po celi okolici.

Smrt pod avtomobilom. Blizu Sv. Petra na Medvedjem selu se je 50 letni posestnik Baštevč Ivan vračal s svojimi otroci proti domu. Otroci so bili na eni strani ceste, oče pa je korakal na drugi strani. Tedaj privozi po cesti tovorni avtomobil trgovca Veršea Ivana iz Podčetrtka. Ko je oče zagledal avtomobil, je v zadnjem trenutku skočil preko ceste k otrokom, a tovorni avtomobil ga je prehitel in podrl na tla. Baštevč si je pri padcu prebil lobanjo in je dne 31. avgusta ponoči izdihnil v bolnišnici v Celju.

Vlak odrezal delavcu glavo. V Lukavici pri Velenju je 33 letni železniški predelavec Rafael Žagar šel prižigat signalne luči ob progi. Ker teče ob progi potok, ki močno šumi, je Žagar preslišal vlak, ki je pripeljal po progi za njim. Lokomotiva je nesrečneža zagrabila, podrla na tračnice ter mu odrezala glavo. Bil je na mestu mrtev. Ponesrečenec zapušča ženo s tremi majhnimi otroci. Za nesrečo se je zvedelo šele drugo jutro, ko je službujoči železničar obhodil progo.

Trije poškodovani pri motociklistični nesreči. 35 letni pleskarski mojster Franjo Lazer iz Maribora je peljal na motornem kolesu s prikolico svojo ženo in Marijo Sivka. Na Stankovem klancu pri Škofji vasi v okolici Celja se je kolo prevrnilo. Lazer si je prebil lobanjo in obležal nezavesten. Njegovo ženo in omenjeno sopotnico so pripeljali z vozačem vred s hudimi poškodbami v celjsko bolnišnico.

Poškodbi zaradi padca po stopnicah. Po stopnicah je padla 10 m globoko 47 letna Ana Plaskan od Sv. Andraža pri Velenju. Pri padcu si je zlomila desno roko in nartla križ.

Smrt zaradi elektrike je doletela 19 letnega monterja Ivana Podlogarja, rodom iz Zagorja ob Savi. Delal je pri rudniški separaciji v Trbovljah pri električni napeljavi visoke napetosti in je kljub strogim navodilom prišel preblizu električnemu vodu. Bil je na mestu mrtev.

Tovorni avto smrtno povozil voznika. Martin Novosel, 68 letni posestnik v Pobrežju pri Brežicah, je peljal z enovprežnim vozom razno blago za trgovca Brataniča na Jesenicah pri Veliki Dolini. Poleg voznika je bila na vozu še trgovčeva žena. Ko sta se pripeljala mimo gostilne Uršič, jima je pripeljal nasproti iz smeri brežiškega mosta tovorni avto, namenjen v Zagreb. Mlad konj se je ustrašil avtomobila, zavil na levo in zašel z vozom vred pod avto, ki je podrl konja ter prevrnil voz. Novosel je prišel pri padcu pod zadnje kolo tovornega vozila, ki mu je tako stisnilo prsni koš, da je bil koj mrtev. Konja so morali radi zloma dveh nog ubiti. Trgovčeva žena je dobila le lažje poškodbe.

Huda avtomobilska nesreča. Pred Golobovo gostilno na Luči pri Škofji Loki je pripeljal tovorni avto družbo mladih ljudi iz Železnikov. Z avtomobila je hotel skočiti ob pristanku med drugimi tudi 30 letni delavec Matevž Benedičič iz Železnikov. Neki mladenič iz Dražgoš se skušal Benedičiču pomagati pri izstopanju. Vstopil se je zadržal za avto in dvignil roke, da bi bile Benedičiču v oporo. V tem trenutku je pognal šofer avtomobil nazaj. Težko vozilo je povozilo Benedičiča in mladca iz

Dražgoš. Benedičič je podlegel poškodbam v ljubljanski bolnišnici, omenjeni fant ima poleg drugih poškodb hudo rano na glavi.

Smrtna železniška nesreča. Z motornim kolesom sta se odpeljala na Dolenjsko 23 letni Izidor Belijan in Ivan Dežmak, narednik-vodnik ljubljanskega kolesarskega bataljona. Motocikl je vodil lastnik Belijan, dočim je sedel narednik v prikolic. Na železniškem prelazu Trebnje—Sevnica, katerega ni mogoče opaziti s ceste in je odprt ter nezavarovan, je zalotil vozača na tiru vlak iz Sevnice. Pri trčenju ob lokomotivo je obležal Belijan mrtev, Dežmak pa je dobil le lažje poškodbe na nogah. Smrtno ponesrečeni je bil doma iz Slavonskega Broda, kamor je bilo prepejlano njegovo truplo.

Padel z lestve in se ubil. V Škocjanu na Dolenjskem se je zgodila zadnje dni smrtna nesreča pri tresenju hrušk. 45 letni Pavel Banič se je podal po lestvi na visoko hruško, da bi pri sosedu natresel sadja za mošt. Banič je padel z lestve in se je pri padcu tako hudo poškodoval, da je kmalu po nesreči izdihnil. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo in enega nepreskrbljenega otroka.

POŽARI

V Ročici pri Sv. Jakobu v Slov. goricah je uničil zaradi slabega dimnika v noči nastali ogenj 15.000 din vredno domačijo posestniku Antonu Horvatu.

Radi množičnih se požarov pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju nam pišejo: Iznova so požigalci na delu. Upali smo, da bo pri nas vendarle že mir in varnost pred požari, pa se je očitno v neki zločinski duši zopet zbudila želja po požigih. Drugače se ne dasta razložiti dva požara v mesecu avgustu: dne 12. je pred polnočjo na mah bilo v ognju troje gospodarskih poslopij v Zgornjih Pletterjih: Antona Zafošnika, Jožefa Rajha in Jan. Kovačiča; blizu neke druge hiše, bolj stran od tam, so pa komaj pogasili tudi že zažgano kopico slame. Dne 23. avgusta ponoči ob isti uri pa so v Župeči vasi plameni, preden

se je kdo zbudil, skoro uničili razen stanovanjske hiše vse zgradbe in pridelke uboge vdove s 5 otroki, Kat. Drevenšek. Komaj so rešili krave, vse svinje pa so z drugim vred zgorele. Vse komaj čaka, da bi roka pravice kmalu dosegla zločinca. Saj se nihče ne čuti varnega.

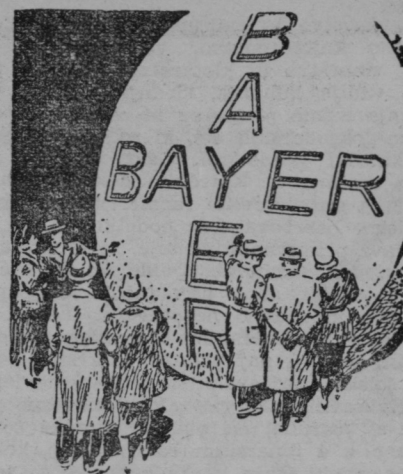
V Zrkovcah pri Mariboru je pogorelo 100.000 din vredno gospodarsko poslopje posestnika Antona Šlambergerja. Gasilci so obranili hišo in sosedne zgradbe.

V noči od nedelje na ponedeljek, dne 27. avgusta, je zgorelo do tal gospodarsko poslopje posestniku Čuš Antonu v Braclaveih. Zgorela je tudi vsa krma in slama, ki je bila spravljena pod streho, kakor tudi plug, brana, vozovi in vsa perutnina. Tudi streha z ogrođjem vred na stanovanjski hiši je zgorela. Ostal je le gol zid. Gasit so prihiteli tudi s svojo novo motoriko vrli gasilci iz Pršetincev od Sv. Tomaža, ki so slučajno zagledali soj ognja od daleč. Živino in svinje so le s težavo rešili. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Sumi se, da je zažgala hudobna roka iz maščevanja. Pogorelec je bil zavarovan le za malo vsoto.

Razne novice

Novi most na cesti Rošpoh—Grič. Pred par meseci je povoden odnesla pod Grosekovim posestvom most na cesti, ki vodi od Štokove trgovine v Rošpoh in na Grič. Sedaj je občina Kamnica s podporo cestnega odbora zgradila novi most, da vozniki, kolesarji in avtomobilisti, ki vozijo v Rošpoh in na Grič, niso več prisiljeni voziti po stranski cesti mimo Pošovega posestva. Novi most je iz betona ter je mnogo širši kakor je bil stari, zato je prebivalstvo iz Rošpoha in okolice Griča zelo hvaležno vsem, ki so pripomogli do novega boljšega in širšega mosta.

Pri Mariji Pomočnici na Rakovniku v Ljubljani bo na Mali Šmaren (8. septembra) veliki romarski shod. Ta dan bo namreč 15 let, kar je bila rakovniška cerkev posvečena. Za ta romarski shod je odobrena polovična voznina na vseh progah v državi. Za prihod v Ljubljano velja že



Pažnja Vas varuje razočaranja

Zato že pri nakupu Aspirin tablet pazite na »Bayer«-jev križ, kajti brez tega znaka ni Aspirina.

ASPIRIN
TABLETE

Oglas reg. pod 5. brojem 32608 od 6. XI. 1938.

od 5. in do 10. sept., za povratek pa od 6. do 11. septembra. Vsak romar naj na odhodni postaji kupi cel vozni listek do Ljubljane in obrazec K-13, katerega naj da na Rakovniku žigosati, da mu bo skupaj z voznim listkom, s katerim se je pripeljal v Ljubljano, veljal za brezplačen povratek. Ker je ob praznovanju Marije Pomočnice kristjanov v maju dež preprečil slovesno procesijo, bo ta procesija letos na Mali Šmaren.

Banovinska kmetijsko-gospodinjstva šola v Svečini, pošta Zg. sv. Kungota, prične 1. decembra t. l. novo šolsko leto, ki traja do 31. oktobra naslednjega leta. V šolo se sprejemajo samo kmečka dekleta. Med šolskim letom ni nikakih počitnic. Učenke stanujejo v zavodu, kjer se vrši tudi pouk. Šolo vodijo šolske sestre iz Maribora. Namen šole je, izobraziti dekleta za dobre kmečke gospodinjice, jim vcepiti veselje do kmečkega dela in jih ohraniti kmečki hiši. Temu primerno je usmerjen tudi pouk, ki obsega: verouk, vzgojeslovje, gospodinjstvo, življoznanstvo, gospodinjstvo spisje, zdravstvo, živinorejo, mlekarstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, poljedelstvo, narod-

Na raziskovalni ladji

V angleških ladjedelnicah v Dartmouthu gradijo ladjo, ki bo namenjena znanstvenim raziskavanjem in jo je naročila angleška admiraliteta. Ladja bo imela ime »Research«. Za mornarje, ki bodo hoteli biti sprejeti v službo na to ladjo, bo poleg drugih običajnih pogojev še pogoj: vsak mornar mora nositi brado. Vzrok je sicer nenavaden, pa razumljiv. Za britje je danes treba ali britve ali pa rezil. Oboje pa je iz jekla. Rezila iz stekla iznajditelji sicer obljublja, toda danes se z njimi še nihče ne more briti. Ker pa na ladjo ne sme noben kos jekla niti v najmanjši količini ne, morajo mornarji ostati neobriti. Jeklo bi namreč moglo vplivati na merilne naprave in tako

V mrežah greha 35

Župnik je žalostno odšel. Doma se je vsedel k peči in vzel v roke časopis. Hipoma je postal pozoren. Na tretji strani je zagledal s črnim okvirjem obrobjen članek, na sredi strani pa Skanlonovo sliko. Ko je prečital članek, je vzdihnil:

»Gospod, usmili se ga! Morda je bil bolj zaslepljen ko hudoben!«

Med obedom se mu je rodila dobra misel. Časopis bo nesel Štefanu. Morda ga bo nenadna smrt Skanlonova omehčala in mu bo odpustil.

Ko je čez dva dni spet obiskal Štefana, je takoj ob vstopu v celico rekel:

»Štefan, prinesel sem nekaj, kar vas bo gotovo zanimalo.«

Jetnik je segel po časopisu in je začel čitati. Ko je končal, je z gnevom zasikal:

»Proklet naj bo!«

»Štefan, ali ga tudi sedaj ne pomilujete, ko je že pred božjim sodnim stolom?«

»Ne! Saj tudi on mene ni pomiloval. Veseli me, da je umrl in upam, da je v peklu dobil prostor.«

Župnik ob tem izbruhu sovraštva ni našel besed. Štefan je nadaljeval:

»Zdelo se mi je, da je umrl. Preteklo noč sem imel o njem čudne sanje. Skanlon je z razprostrtimi rokami ležal na neki sivi kameniti plošči. Plošča je bila približno tako velika ko pokrov za trugo. Skanlon je bil popolnoma nag. Iz njegovega telesa je žarela čudna svetloba. Ko je mene zagledal, se je dvig-

nil, pokleknil in iztegoval roke proti meni, kakor da bi prosil za odpuščenje. Jaz pa sem zakričal nad njim: »Odpustil bi ti naj, brezvestni lopov? Nikdar ti ne odpustim, četudi zaradi tega v pekel prideš?« Potem je izginil in jaz sem se zbudil. Takoj sem vedel, da je Skanlon umrl. Ali niso bile čudne sanje?«

»Zelo žalostne sanje,« je odvrnil duhovnik. »Jaz bi se gotovo razjokal, če bi imel take sanje o katerem sovražniku.«

»Jaz pa sem prepričan, da ga ne bi pomilovali, če bi tudi z vami tako ravnal ko Skanlon z menoj.«

»Štefan, zakaj mu ne odpustite? Ne bo imel miru, dokler se ga ne usmilite.«

»Gospod župnik, to je neumnost.«

Župnik je ves potrjen šel od Štefana, toda obupu še ni dal prostora v srcu. Nekaj mu je reklo, da bo nekega dne napočil veliki trenutek, ko bo Štefan spregledal in izrekel besedo: odpuščam. Še bolj goreče je molil.

Čas je medtem potekal brez posebnih dogodkov. Štefan je čital, študiral, sanjaril.

Med delom, ki ga je že bil tako vaje, da mu ni bilo treba nanj misliti, je razmišljal o študiju, svojih razgovorih z župnikom in pismih, ki jih je dobival od Alojzije. Župnikove in Alojzije besede je primerjal z naukom, ki ga je črpal iz knjig. Zdelo se mu je, da so njune besede prihajale iz drugega sveta. Prej je preganjal iz srca misel na nadnaravni svet, sedaj pa se mu je hipoma zazdelo, da župnikove in Alojzije besede o Bogu, usmiljenju, odpuščanju le

no gospodarstvo in zadružništvo, kmetijsko-gospodinjstvo knjigovodstvo, veterinarstvo, čebelarstvo, vinarstvo in kletarstvo; posebno pa se dekleta vadijo kuhanja, šivanja, pranja, preje, urejevanja hišnih prostorov in raznih gospodinj-skih ter gospodarskih del, ki so potrebna vsaki dobri kmečki gospodinjci. Oskrbovalnina znaša 350 din na mesec. Kmečkim dekletom, katera radi težkih gospodarskih razmer ne morejo plačati celotne oskrbovalnine, podeljuje Kralj. banka uprava primerne štipendije, ki se ravna po premoženjskih razmerah. Dekle, ki želi vstopiti v šolo, mora biti staro najmanj 16 let, popolno-ma zdrava in npravno neoporečna. Lastnoročno pisani in z 10 dinarskim banovinskim kolkom kolkovani prošnji naj priloži: 1. krstni list; 2. zadnje šolsko izpričevalo; 3. npravstveno izpričevalo; 4. zdravniško izpričevalo; 5. obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo stroške šolanja, kolkovano z 4 dinarskim banovinskim kolkom; 6. premoženjski izkaz z uradno navedbo zemljiškega davka (potrjen od davčne uprave) ter gospodarskega stanja staršev ali njih namestnikov; 7. domovnico. Prošnje za sprejem je poslati najkasneje do 30. septembra t. l. naravnost vodstvu Ban. kmet. gosp. šoli v Svečini, p. Zg. sv. Kungota, kjer ali koder se na željo dobe še nadaljnja pojasnila. Prosilka naj navede natančen naslov; važna je pošta.

Vpisovanje v zasebno kmetijsko-gospodinjstvo šolo šolskih sester v Mariboru bo 15. in 16. septembra v šoli Strossmayerjeva 15. Istočasno bo tudi vpisovanje v oba gospodinjstva šivalna oddelka.

Čudodelna Gospa Sinjska v sončni Dalmaciji vas vabi na prelepo romanje in izlet v dneih 25. do 30. septembra, ko poneha huda vročina in je Dalmacija najlepša v zorečem grozdju, smokvah in oljkah. To potovanje bo nekaj izredno lepega. Z avtom prevozimo okoli 1500 km in si ogledamo vse znamenite kraje med potjo: od Ljubljane preko Karlovca na sloveča Plitvička jezera, preko Bihača in Knina v Sinj k čudodelni Materi Božji, od tam v prelepi Split, kjer je novo, veličastno svetišče Marije Zdravja, dalje v zgodovinski Trogir in v Šibenik, k čudovitim slapom Krke pri Skradinu, čez ponosni Velebit v staroslavni Senj, Crikvenico, Sušak, kjer se poklonimo še Mariji na Trsatu in od tam preko Delnic in Kočevja nazaj v Ljubljano. Imeli bomo prelep izlet z ladjo po morju na prekrasni otok Hvar in veselo trgatvev grozdja. Romarji, ki so bili kdaj z nami, ne morejo pozabiti vselega potovanja in krasote te zanimive dežele ob morju. Ali vas ne miha z nami? Sporočite po dopisnici svoj naslov upravi »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 17, da vam pošlje brezplačna podrobna navodila. Istotam dobite tudi navodila za priljubljeno romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg —

Vse za šolo

knjige in potrebščine v



Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

Slovenski Lurd s prijetnim izletom v Zagreb 23. in 24. septembra. (Tehnična izvedba Tujskoprometne zveze.) 1435

Betka Lešnik, Maribor, Glavni trg 17 a, priporoča lastno izdelavo dežnikov in sprehajalnih palic. Popravila točno in solidno po nizkih cenah. 1392

Ant. Rud. Legatov enoletni tečaj s pravico javnosti, Maribor. Vpisovanje je ob delavnikih dopoldne in popoldne, ob nedeljah in praznikih samo dopoldne, v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Lastni dijaški internat. Državni nameščenci dobivajo draginjske doklade, vsi dijaki železniško legitimacijo, končno izpričevalo nadomešča vso učno dobo in dve leti pomočniške dobe

v trgovinski obrti. — Začetek pouka 9. septembra. Šolski program in pojasnilo brezplačno. — Državni uslužbenci in manj premožni uživajo daljnosežno znižanje šolnine. 1439

Dr. Marinič Franc, Maribor, Koroščeva 26, zopet redno ordinira. 1394

Med. univ. dr. Fran Toplak, specialist za ženske bolezni in porodništvo, zopet redno ordinira, Glavni trg 18. 1431

Primarij dr. Černič spet redno ordinira v sanatoriju, Tyrševa 19, Maribor. 1442

Obžalovanja vredni slučaji

Za znatno vsoto okraden tovarniški delavec. V stanovanje tovarniškega delavca Franca Lipuša v Stražišču pri Guštanju se je splazil dolgoprstnež, kateri je odnesel poleg obleke in raznih predmetov za 4000 din še tudi gotovine v znesku 12.700 din. Drznež je po opravljenem tatinskem poslu neznan kam izginil.

Obupno dejanje slabcumne matere. Dve leti je bila v ljubljanski umobolnici 39 letna žena progovnega delavca Ivana Počivalnika z Otiškega vrha pri Dravogradu. Kljub zdravljenju in odpustu iz zavoda je kazala vedno znake, da se ne zaveda prav, kaj da počne. Zadnje dni pa je zagrešil njen 12 letni sin manjšo tatvino, radi katere so napravili orožniki pri Počivalnikovich hišno preiskavo. Razkrinkana nepoštenost sina je toliko vplivala na itak bolno mater, da se je pognala s 6 letnim sinkom Ivanom v naročju v Dravo ter utonila.

Hlapca ubil z gnojnimi vilami in motiko. V Nebovi v župniji Sv. Peter pri Mariboru je ubil posestnik Martin Grahovnik z gnojnimi vilami in motiko 27 letnega hlapca Franca Puhnerja. Puhner je spal na Gra-

Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed zaradi zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogoste se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

niso tako prazne. V učenju je tako napredoval, da je pri vsaki stvari povpraševal po vzrokih. Ko je o svetu razmišljal in se vprašal, kje je povzročitelj sveta, se je nehote ustavil pri Bogu, ki je o njem župnik govoril. Tako je spoznal, da znanost ne more rešiti vseh vprašanj in je izgubil do nje zaupanje. V njegovem srcu se je začel vzbujati spomin na otroška leta. Spomnil se je, kako srečen je bil, ko je z materjo prvič šel v cerkev, ko je prvič bil pri spovedi in sv. obhajilu, pri birmi. Zaželel si je, da bi tudi sedaj bil tako otroško srečen. Vprašal se je, ali bi našel tako srečo v veri.

V tem času se mu je spet sanjalo o Skanlonu. Odvetnik se mu je spet prikazal in ga prosil za odpuščanje. Sedaj že ni bil tako trd nasproti njemu, a odpuščati mu še ni hotel.

Med dnevom je pozabil na sanje. A komaj je zvečer zaspal, se mu je Skanlon tretjič prikazal. Spet je iztegoval proti njemu roke. Iz oči mu je odsevala bol. —

Štefan se je vzbudil in dolgo ni mogel zaspati. Sanje so ga vznemirjale. Spomnil se je na to, kar se je v otroških letih učil o vicah. Skanlon je morda v vicah in si ne more pomagati.

Ta noč je bila odločilna za Štefanovo nadaljnjo miselnost. Jetnik se je zamislil v svoje prejšnje življenje. Spomnil se je na ona leta, ko je še bil pobožen, potem na čas, ko je začel zanemarjati izvrševanje verskih dolžnosti. Videl je materin žalostni obraz, slišal njene svarilne besede in tople prošnje.

Ni se zmenil za njene opomine. Zapletel se je v ljubavno razmerje z Nino. S tem je povzročal materi skrbi in bol. Grešil je zoper njo. Tudi ljubavno razmerje ni bilo popolnoma nedolžno... Ob tem razmišljanju se mu je hipoma vsilila misel, da ni popolnoma nedolžen. Pregarjal jo je, toda zastoj. Naposled je moral priznati, da je sokriv. Od tega trenutka naprej je začel bolj prizanesljivo soditi o Nini in Skanlonu. Neki notranji glas mu je vse bolj odločno velel, naj odpusti Skanlonu.

Medtem ga je obiskala Alojzija, prvič po materini smrti. Štefan se je zanimal za materine zadnje dneve in je ves zavzet poslušal Alojzijino pripovedovanje. Ona mu je mirno govorila o veliki materini ljubezni do njega, o njeni potrpežljivosti, ki je z njo prenašala veliko gorje o zaupni udanosti, s katero se je obračala k Bogu in o njeni srčni želji, da bi sina videla prostega in vernega, pobožnega kakor je bil v otroških letih.

»Štefan,« je Alojzija dejala, »mati je bila prepričana, da vam je Bog to preizkušnjo poslal za kazen, ker ste pozabili nanj in ker niste poslušali njenih opominov in prošenj. Ko jo je s. Benigna v zadnjih trenutkih življenja v tolažbo zagotavljala, da se bo prej ali slej izkazala vaša nedolžnost, je kakor v preroškem zamaknjenju rekla, da ne prej, dokler se ne vrnete k Bogu. Pred smrtjo jo je najbolj mučila misel na vašo izgubljeno vero. Že med umiranjem je šepetala, da bo pri Bogu prosila za vas.«

(Dalje sledi)

pokvariti znanstveni učinek raziskav. V vseh prostorih ladje je železo ali jeklo popolnoma izključeno. Uporabljenih je le nekaj kosov iz zlitih kovin, pa še te v najmanjši količini.

*

Vroči vreleci namesto petroleja

Tasmanija, veliki otok pred južnovzhodnim koncem Avstralije, je najmanjša država avstralske državne zveze. Tu so v zadnjih mesecih pridno stikali za petrolejem, ki so ga domnevali ob reki Scamandru. Toda upanje glede tega petroleja je sedaj izgini-lo, čeprav odprava, ki so jo poslali tja, ni ostala brez uspeha. V bližini Scamandra so odkrili namreč toplo reko, ki spravlja velikanske množine vroče vode iz globine zemlje.

bövníkovem škednju. Gospodar ga je opozoril, naj ne spi pri belem dnevu, ampak se naj pobriga za živino. Radi teh besed je prišlo do spora, ki je dovedel do dejanskega obračuna. Aretirani Grahovnik se sklicuje na silobran.

Spada v poboljševalnico! V Meži na Koroškem je kopnel denar v ročni blagajni tesarskega mojstra Jurija Potočnika. Te dni se je pa mojster nenadoma vrnil v svoje stanovanje in videl, da je skočil skozi okno ter pobegnil 15 letni delavec Mihael Stane. Potočnik je ugotovil, da mu je takrat zginilo iz blagajne 2000 din. Orožniki so dobili pri aretiranem mlademu tatu 3200 din, kateri so mu ostali od 8000 din, katere je izmaknil mojstru v presledkih. Mladostni nepridiprav spada v poboljševalnico!

Nevaren nepridiprav v rokah pravice. V Mariboru je prišel stražnik mlajšega možkega, ki je hotel nekaj ukrasti iz avtomobila. Na stražnici so takoj dognali, da imajo v rokah Rudolfa Klemenčiča iz Negove. Imenovani je vlomil v noči na 30. avgusta v šolo v Negovi ter je odnesel razne predmete in 150 din. V Lokavcih je ukradel posestniku Alojzu Kavčiču obleko in 500 din. Dne 9. VIII. je napadel pri Sv. Lovrencu na Pohorju raznašalca kruha Franca Odra in mu je odvzel nasilnim potom 208 din. Klemenčič se je tudi po Mariboru preživljal z nepoštenostjo.

Nasilno odvzeta listnica. Jakob Vesenjaj, posestnik v Zamušanih na Ptujskem polju, si je postavil kot pogorelec z velikim trudom hišo. Zidarska dela je vršil 32 letni Franc Stepišnik, ki stanuje v Tivavcih. Te dni mu je izplačal Vesenjaj zaslužek 112 din, 12 din mu je ostal na dolgu, ker ni imel drobiža in je Stepišnik videl v njegovi listnici 1300 din. V noči po izplačilu se je Stepišnik vrnil k Vesenjaju in zahteval zaostanek 12 din. Po izplačilu sta se podala oba k sosеду na jabolčnik. Na povratku pa je Stepišnik navalil na Vesenjaja in mu je s pretnjo z nožem izmaknil listnico s 1300 din ter se zgubil neznan kam. Šmarješki orožniki zasledujejo nasilnega zidarja.

Vlom v stanovanje s precejšnjim plenom. S ponarejenimi ključi je bilo vlomljeno v Kranju v stanovanje natakara Klemena Glavač. Neznanec je zginil z 9400 din.

Krvavo dejanje s smrtno posledico. Na Gubnem pri Pištajnu sta se sprla 43 letni posestnik Martin Čepin iz Gubnega in posestnik Miha Jereb. Jereb je zabodel trikrat Čepina v prsa in glavo. Obkranega so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel posledicam poškodb zadnje soboto. Jereba so orožniki izročili sodišču.

*

Slovenska Krajina

Naši v Nemčiji. Nekateri nemški duhovniki zelo lepo skrbijo za naše delavstvo. Pišejo tudi našim domačim duhovnikom zelo pohvalno o naših delavcih. Četudi ne razumejo našega jezika, vseeno pridejo mesečno k delavcem in jih spovedo, sporazumevajo se z znaki. To nas zelo veseli, kajti je le veliko premalo, če jih naš izseljeniški duhovnik obišče v osmih mesecih enkrat. Nemški duhovniki pišejo, da je naš narod vreden blagovanja, če so vsi ljudje tako dobri. Posebno ne morejo pozabiti našega lepega petja. Tem gospodom duhovnikom se tudi mi v domovini le-



Le pečar zna zložiti peč

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhtevo in ostane dolgo trdno.



po zahvaljujemo, gotovo jim bo Bog poplačal te skrb.

Vozni red. Kakor smo že enkrat pisali, so občine in župnijski uradi ob naši železniški progi Sobota—Hodoš poslali na železniško ravnateljstvo v Ljubljani prošnjo za spremembo voznega reda. V Soboto je bila v juniju anketa in so se zastopniki industrije, trgovine, pošte in drugi zastopniki izrekli za sedanji vozni red. Čudimo se! Da bi bil sedanji vozni red dober, lahko trdi samo kak otrok, ne pa zreli možje. Mi hodimo v Soboto in naj bo vozni red tak, kakor ga želi naše ljudstvo. Verjamemo, da so se gostilničarji izrekli za sedanji vozni red, ker smo pač prisiljeni, da ostanemo čez opoldne v Soboti. Vedite pa, da ne odnehamo prej, dokler se nam ne bo ustreglo, pa magari gremo v Beograd na ministrstvo. Železniško ravnateljstvo nam piše, da naj malo počakamo, ker imajo tam sedaj dva konkurenčna predloga. Zdaj že itak res lahko počakamo do 15. oktobra do novega voznega reda. Če ne bo to nič pomagalo, pa prihodnjč objavimo tudi imena tistih naših »zastopnikov«, ki so se izrekli proti želji ljudstva.

Potreba po železniški progi Dol. Lendava—M. Sobota. Že dvajset let živimo v svobodni državi — prosti suženjskih okovov — in vendar še nismo dobili prepotrebne železniške proge, ki so jo že nameravali zgraditi naši prejšnji gospodarji. Pomanjkanje železniške proge med Lendavo in Soboto je krivo, da naša metropola M. Sobota ni ono gospodarsko središče Prekmurja, kot bi po 20 letih svobodne države morala biti. Ves promet med Lendavo in Soboto je zveza po 82 km dolgi progi preko Ormoža. Vožnja z osebnim vlakom traja cele štiri ure. Se nerodnejša je zveza za blagovni promet, kajti poleg zamude veliko časa so tudi transportni stroški veliki. Sicer je danes precej razvit promet s tovornimi avtomobili, a ta ne more nadoknaditi direktne železniške zveze. Ravno te pomanjkljivosti so glavni vzrok, da je prekmursko gospodarstvo bolj zvezano s kraji preko Mure — Lendava s Čakovcem in Varaždinom, M. Sobota pa z Mariborom, s katerim ima mnogo ugodnejše železniške zveze. Direktna zveza je potrebna tudi iz nacionalnih razlogov in poslovnih uradov. Saj Lendavčani morajo hoditi v Soboto na okrožno sodišče, Borzo dela in gimnazijo. Le z zgraditvijo nove proge bo mogoče pospešiti razvoj prekmurskega gospodarstva ter ga priključiti k razvoju celotnega narodnega gospodarstva.

Mačkovci. Na Marijin praznik, 15. avgusta, sta se v tukajšnji cerkvi poročila g. škarabot Franc, uradnik v Soboti, in hčerka našega šolskega upravitelja gđč. Černi Helena. Obilo sreče!

Trnje. Prejšnjo nedeljo, 27. avgusta t. l., se je pri nas zgodil zločin, kakršnega še nismo zabeležili v kroniki naših letopisov. Ta večer je šel 33 let stari žalig Ivan na vas med fante ter jim razkazoval svoj revolver. Med pogovorom je

grozil, da še danes mora nekoga ustreliti, kar je pozneje tudi storil. Okrog 10. ure je prišel pod okna posestnice Horvat Terezije ter ji začel z oken metati s »teglini« rože. Ko je ženska zaslislala ropot, je šla k oknu, da bi videla, kaj se godi. Ko je možakar zaslislal njen prihod, jo je z baterijo obsvetil ter ustrelil. Zadel jo je v prsa, tako, da ji je krogla v grlu zopet prišla ven. Ustreljena je še imela toliko moči, da je šla iz sobe ter klicala na pomoč, a zanjo ni bilo več pomoči, ker je zaradi hude krvavitve kmalu izdihnila. Pokojnica je bila stara šele 43 let. Zapušča moža in večje število nepreskrbljenih otrok, ki so ostali sirote brez matere zaradi podivjanosti mladega človeka. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudi, ki so vsi obsojali grozno zločinčevno dejanje, ki je takoj pobegnil preko meje v Nemčijo, kjer so ga kmalu ujeli in ponovno izpustili na svobodo, katere se verjetno ne bo dolgo veselil. Kaj je tega mladega človeka gnalo k tako krutemu dejanju, se točno ne ve, čeprav ljudje govorijo različne stvari. Bog daj nesrečno preminuli materi nebesa, a užalosteni družini naše sožalje!

Dobrovnik. Pri nas smo začeli s temeljitim popraviljem župne cerkve, ki je popravila bila zelo potrebna. S tem se je uresničilo prizadevanje našega g. župnika, ki je to že dolgo želel. — Tudi ideja za zidanje novega prosvetnega doma dobiva vedno širši razmah ter prihaja k uresničitvi.

Turnišče. Minuli teden je v lepi starosti 73 let umrl posestnik Horvat Ivan, p. d. Vogrinčev. Pokojnik je bil dober gospodar in daleč naokrog dobro poznan, zato se je njegovega pogreba udeležilo lepo število ljudi. Naj počiva v miru, a preostalih naše sožalje. — Pred dnevi se je mudil pri nas na počitnicah naš rojak g. Jožef Tivadar, ki je že več let župnik v Zg. Seniku na Madžarskem. — Pred kratkim so se vrnilo s 14 dnevnega kolesarskega potovanja naši trije dijaki, ki so med potjo bili sprejeti v avdijenco pri voditelju slovenskega naroda dr. Korošču, ki jih je dobro pogostil in jim dal bogato popotnino. Obiskali so vse važnejše kraje in preplezali večino gora naše lepe Slovenije.

Očeslavci. Prejšnji teden se je hlapcu Kvasu Jakobu, ki se je s kolesom peljal po opravkih, pripetila nesreča, ki mu je prizadejala po glavi hude poškodbe in so ga nezavestnega prepeljali v soboško bolnišnico.

Rakičan. Ob koncu prejšnjega meseca so bili na Banovinski kmetijski šoli zaključeni izpiti. Učenci prvega šolskega leta so dosegli prav lepe uspehe, kajti od 19 jih je 7 šolo dokončalo z odličnim uspehom, 9 s prav dobrim in 3 z dobrim. Učenci so prav veseli zapustili šolo ter odhiteli na svoje domove, kjer jih čaka težko delo za prosep naših kmečkih domov in napredok celotnega narodnega gospodarstva.

Borejci. Minuli teden je posestniški sin Gujt Franček nabiral jabolka, pri čemer se mu je pripetila nesreča, da je padel z drevesa ter si zlomil levo roko. Zdravi se v bolnišnici v Murski Soboti.

Bogojina. Pretekli teden je osemletni Ferno Jožef po neprevidnosti vtaknil roko v slamorez-nico, ki mu jo je popolnoma zmesarila.

Beltinci. Prejšnjo nedeljo, 27. avgusta, smo pri nas obhajali na prav slovesen način dvajseto obletnico prvega slovenskega tabora v Prekmurju. Slovesnosti se je udeležilo lepo število ljudi, ki so bili prav zadovoljni s sporedom, ki so ga izvajali člani fantovskih odsekov in zveze dekliških krožkov.

Naši rajni

Apače. Umril je zaveden Slovenec g. Arnošt Dibelčar, kleparski mojster, rojen v kraju Rovne na Slovaškem, star 38 let. Že več let je bolehal na pljučni jetiki. Kakor njegovi sorodniki, je bil tudi on zaveden Slovenec. — Ker je nekaj običajnih pogrebnih pevk radi narodnosti odpovedalo svoj glas za slovensko nagrobno petje, je zapel pevski zbor tukajšnjega dekliške-

Nad 80 tatvin pojasnjenih

Orožniki pri Sv. Antonu v Slov. gor. so zaprli posestnika Kosa Janeza iz Cogetincev, posestnika in biv. župana Zemiča Jerneja iz Cerkvenjaka, Zelenko Franca iz Peščenega vrha in Zelenko Alojza iz Cogetincev, občina Sv. Anton v Slov. gor.

Od leta 1935, posebno pa v zadnjih dveh letih so se pri Sv. Antonu v Slov. gor. in daleč naokoli nočno, včasih pa tudi po dnevu vršili vlomi v hiše, kleti, podstrešja in hleve, katere je vršila dobro izvežbana in organizirana vlomilska tolpa. Stalno so se bavili s tatvinami.

Pri Sv. Antonu in tudi v okolici so ljudje živeli v vednem strahu pred vlomilci. Nobena še tako močna ključavnica in močna vrata niso držala, niti železni križi na oknih ne.

Orožništvo od Sv. Antona v Slov. gor. je bilo v zadnjem času noč in dan na nogah. G. komandir Ivan Molan in še dva orožnika so se mnogo trudili, da se jim je posrečilo na pravi strani začeti in se zanimati za prave vlomilce. Mnogo noči so žrtvovali, da so prišli na pravo sled.

Pred par dnevi so Antončane zelo presenetili orožniki, ko so v verige vklenjene

Zavedni Slovenci, Slovenke!

pridite v nedeljo, dne 24. septembra 1939 na

NARODNI TABOR

v Ljutomeru

Spored:

Do 8.30 ure prihod skupin na zbirališče.
Ob 9. uri sprevod na taborišče Glavni trg.
Ob 9.30 uri sv. maša s pridigo.
Ob 10. uri tabor.

Govorijo naši ministri in zastopniki posameznih okrajev.

ga odseka pokojnemu dve žalostinki pri hiši in ob grobu res zelo ganljivo. Zato priporočamo vsem Slovincem, da za nagrobno petje zahtevajo omenjeni pevski zbor. — Rajnemu želimo večni mir, žalujočim pa naše sožalje!

vlomilce gonili od hiše do hiše in so ti točno opisali vsako vlomno tatvino na mestu, kjer so jo izvršili.

Pred par meseci je bilo vlomljeno v posebno sobo posestnika Kosa Matije v Župetincih. Ko je okoli polnoči Kos slišal ropot, je šel v isto sobo. Čim pa je odprl vrata, ga je že en ropar zgrabil za vrat in med ruvanjem vrgel ob tla ter grlil in tolkel po glavi. Med tem časom so ostali vsi mast in meso zdavali skozi okno na prosto

in brez sledu zbežali na prosto v temo z velikim plenom.

Pri posestniku Dolamiču Antonu v Krajevcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici so v zadnjih štirih letih vsako leto vlomili in mu odnesli dobrega vina, žganja, mast in meso.

Posestniku Vogrinu Matiji v Stanetincih so za lansko veliko noč ukradli dva debela prašiča, vredna najmanj 700 din. Svinji so zaklali v bližnjem sadonosniku in nosili kose na dom, kjer so se vlomilci in vsa Kosova družina čez praznike mastili. — Žganja in dobrega vina so vedno imeli velike zaloge v svojih kletih. Ako so naleteli na bolj slabo vino, so ga spustili po tleh.

Pri posestniku Jakobu Kozarju v Oseku so isti vlomilci vlomili v dobro zaklenjeno klet in po kleti izpustili 8 polovnjakov sadjevca in 3 polovnjake vina ter mu povzročili okoli 7000 din škode.

Tudi oficirje niso pustili na miru. Pri g. kapetanu Voju Boroviču so vlomili v hišo v Kučkem vrhu v letu 1936 in mu odnesli več dragocenosti, posode in posteljne odeje.

Pri hišni preiskavi se je pri Kosu našlo mnogo ukradenih predmetov od leta 1934.

Kos poseduje lepo posestvo. V letošnjem letu ni hotel okopati ne krompirja, ne kuruze ter raje na istem pase svojo živino, ker mu je tatvin mnogo več nesla nego lastni poljski pridelek.

Orožniki so tudi v Kosovem gozdu našli skrito približno 3 metre globoko jamo, napolnjeno z razno razbito posodo. Kos kakor tudi njegov pastork Zelenko Alojz sta izjavila, da so v to jamo metali prazno posodo. Ukradli so navadno s posodo vred, ko pa je bila posoda prazna, so jo razbili in vrgli v dotično jamo, tako da se je v teku let napolnila.

Društvene vesti

MLADINSKI TABOR

pri Sv. Janžu na Drav. polju se vrši v nedeljo, dne 17. 9. t. l., z naslednjim sporedom: ob pol 9 zbiranje udeležencev za povorko, ob 9 povorka, ob pol 10 sv. maša s pridigo, ob 11 generalka, ob 12 kosilo, ob pol 3 pop. (pol 15) večernice, ob 3 pop. (15) javen telovadni nastop, ob 6 pop. (18) odhod. — K temu našemu taboru vabimo

vse naše prijatelje, posebno pa brate in sestre iz naše mladinske organizacije.

Pridite. Sv. Janž Vas vabi in kliče. Na svidenje!

*

Sv. Peter pri Mariboru. Fantovski odsek in dekliški krožek ponovita igro »Deseti brat«, ki se uprizori na Marijin praznik ob priliki romanja na Gorci v petek, 8. septembra, ob 4. uri popoldne.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Ptujsko okrožje FO in DK je v nedeljo, 27. avgusta, priredilo celodnevno okrožno prireditev kot mladinski dan. Popoldne je bila tik cerkve slovesna služba božja z lepo pridigo g. gvardijana p. Mirka iz Ptuja. Popoldne po večernicah pa se je



Nemški kancler Hitler



E. Raczynski, poljski poslanik v Londonu



Angleški zunanji minister Halifax

razvijal pisan spored: po igri odbojke in po zdravilnih besedah g. župnika je izrekel pozdrave in spodbudne besede g. Kotnik Franc iz Maribora, nakar je imel pomenljiv govor predsednik ptujskega okrožja g. dr. Vladko Breznik. Potem se je vršila orodna telovadba ptujske vrste ter nastopi raznih dekl. krožkov s simboličnimi vajami, ptujskih narodnih noš s krasnim rajanjem, nastopi gojenk in mladenk, nato mladcev in slednjič skupne vaje članstva. Udeležba občinstva za okrožno prireditev sicer ni bila posebno velika, a gotovo nikomur ni žal, da je prišel. Od točke do točke je raslo navdušenje nastopajočih in gledalcev. Poleg ugodnega vremena je k uspehu posebno še pripomogel tako primarni prostor za nastop, ves v zastavah — s prelepo tribuno in altarjem, za kar gre vsa pohvala vrhim domačim fantom in dekletom.

Še orehnjavec pri Slov. Bistrici. Na praznik Male Gospojnice, dne 8. septembra, po večernicah priredi Prosvetno društvo v »Slomšekovem domu« krasno igro »Lurška pastarica« v petih dejanjih.

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji. Prosvetno društvo »Ljudska knjižnica« uprizori na praznik Marijinega rojstva, 8. septembra, v šoli igro »Dom«. Igra je lepa, ima 4 dejanja ter jo je spisal Jalen. Prijazno vabljeni!

Sv. Peter na Medvedovem selu. Na praznik Marijinega rojstva, 8. t. m., priredi pred našo

župnijsko cerkvijo sv. Petra ob 7. uri zvečer Prosvetno društvo s Sladke gore lepo duhovno igro »Slehernik«. Vstopnina: sedeži po 10 din in 6 din, stojišča po 3 din.

Velik deklinški dan na Ptujski gori

V nedeljo, 10. septembra, se zberemo dekleta iz dekanij: Dravsko polje, Slov. Bistrica, Kobjice, Ptuj, Zavrče, Rogatec, Vel. Nedelja pri Mariji na Ptujski gori za svoj Deklinški dan. To bo velik praznik naše mladosti, praznik naše ljubezni do Boga in do naroda.

Spored:

V soboto zvečer za dekleta iz bližnjih krajev verska pobožnost in prilika za sv. spoved.

V nedeljo: Ob 8. uri slovesna sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Opravi jo bo in nam pridigal prevzvišeni g. škof dr. Ivan Tomažič.

Ob 10. uri: Zborovanje: I. Govor domačinke. II. Posebno poslanstvo dekleta v Katoliški akciji. Govori zastopnica K. A. iz Maribora. III. Deklinški krožki in naš narod. Govori zastopnica ZDK iz Maribora. IV. Govor preč. g. D. Oberžana, škofijskega voditelja dekl. gibanja.

Popoldne ob pol 2. uri igrski prizori, simbolične vaje, zborna deklamacija, nato ob pol 4. uri večernice.

Dopisi

Trniče na Drav. polju. Dosedanji pridelki so v splošnem 20—30 % manjši od lanskih. Najhujše so prizadeti zaradi dolgo trajajoče suše zgodnji jesenski pridelki. Krompir se je razvil v debelino prehov, sedanje deževje mu pa ne more nič več pomagati, ker je že dozorel. Podobno je s koruzo. Tedaj, ko bi bila rabila najbolj dežja, je pritiskala najhujša vročina. Edino ajda, ta še bo nekoliko obrodila. Toliko je pa tudi ne bo, da bi nadomestila druge manjkajoče pridelke. Tudi živina bo močno občutila sušo. Primanjkovalo ji bo krme. Na nižjih travnikih so uničile seno spomladanske poplave, a otava je zaradi suše redka in na višinskih travnikih se sploh ne splača kositi. Posledice letošnje suše bomo pa najbolj občutili spomladi, ko bo splošno pomanjkanje najdražjih življenjskih potrebščin.

Ptujska gora. Zanimanje za našo loterijo je vedno večje, vsak hoče, da podpre delo za pravilo največjega štajerskega Marijinega svetišča. Silno pozornost vzbujajo prekrasni dobitki, katerih bodo deležni igralci gorske loterije. Središče vsega je pa seveda glavni dobitek novi avto, znamke Opel-Kadett, ki je pred kratkim došel iz tovarne, sedaj si ga hoče pač vsakdo ogledati in si tudi vsakdo želi, da bi se 1. oktobra z njim odpeljal domov. Že za 5 din ste lahko deležni tega krasnega avtomobila ali pa še drugih dragocenih dobitkov, kakor so: novo motorno kolo, par lepih volov, šivalni stroj, krasna

spalnica, klavirska harmonika, celotna kuhinjska oprema, servis za šest oseb, skupine namizne posode, deset moških in ženskih koles, hektoliter dobrega haložana, vreča moke Ogg itd. ter še nad 300 drugih krasnih dobitkov. Zrebnaje bo v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. na Ptujski gori pod državnim nadzorstvom. Izid zrebnaje bo objavljen v časopisih. Segajte pridno po srečkah, dokler so še na razpolago in ne čakajte zadnji trenutek, naročajte jih pri župnijskem uradu na Ptujski gori, dobe se tudi pri vseh župnijskih uradih.

Polenšak. Tudi Polenšani smo imeli čast, da nas je obiskal prevzvišeni gosp. monsig. Ceng, kitajski škof. Dne 21. avgusta zjutraj je maševal v naši lepo okrašeni cerkvi. Udeležilo se je te sv. maše veliko župljanov, ki so pristopili tudi k obhajilni mizi. Obhajal jih je prevzvišeni škof sam. Na koncu je podelil svoj škofovski blagoslov in zmolil en očenaš v kitajščini. Zadržal se je pri našem gosp. svetniku v spremstvu tajnika salezijanca čast. gosp. Zamjena skoro cel dan.



Italijanski prestolonaslednik Umberto je bil postavljen za poveljnika enega dela italijanske vojske

Ta zgodovinski dogodek nam ostane kakor mladini tako starim v neizbrisnem spominu. — Tudi raznovrstni uzmoviči, nevarni perutnini, pa tudi drugim rečem, nam ne dajo miru. Zdej zmanjka perutnina tu, zdej spet tam, drugje spet zabela in meso ter razne druge reči. Zadnji teden pa so v noči ti nepovabljeni gostje ukradli iz zaklenjene kleti ubogi posestniki in vdovi Golob Mariji v Braclavcih vso zrnje tako temeljito, da ji je jedva ostalo za eno peko kruha, ki ga je imela slučajno v hiši na peči v sušenju.

Apače. Meseca avgusta je bilo v treh različnih časopisih čitati članke o Apačkem polju. Čudimo se, da morejo gg. dopisniki poročati tako netočne stvari, kakor jih je nekaj v vsakem izmed onih člankov.

Apače. Z deške šole se je odseila v Sv. Jurij ob južni železnici gđc. učiteljica Helena Šetinc. Dolgih 18 in pol leta je apačko mladino vzgajala v slovensko narodnostnem in obenem verskem duhu. Vsi zavedni starši so ji hvaležni za njeno vzgojno delo in želijo, da bi se na deški šoli v Sv. Juriju prav dobro počutila. — Na deklinški šoli letos ne bosta poučevali gđc. Adalberta Hren in sestra Evangelista.

Sv. Peter pri Mariboru. Na Marijin praznik, dne 8. septembra, bo na Gorci glavni romarski shod. Na predvečer bo pol 7. uri pridiga, nato rimska procesija v farno cerkev. Na praznik bo več sv. maš. Romarji in romarice, pridite v teh težkih dneh priporočat Mariji na Gorci svoje želje in jo prosit pomoči in tolažbe. Marija vedno pomaga!



Nemški zunanji minister Ribbentrop



Znameniti rotovž v Gdansk



Narodnosocialistični okrožni vodja Forster, kateri je pozval Hitlerja, naj zasede svobodno mesto Gdansk

Stogovci. Učitelj g. Stanko Hinterlechner je premeščen za upravitelja k Sv. Katarini nad Trbovljami, kjer je trirazredna šola. — Z italijanske meje je prišel sem na nemško mejo nov pismonoša Janez Oražem. Doma je z Rakeka ob jugosl.-ital. meji.

Zavrč pod Ptujem. Na ozki cesti med gradom Borl in Zavrčem, katero sedaj na več mestih popravljajo, se je zgodila v noči na zadnjo nedeljo nesreča, ki slučajno ni zahtevala človeških žrtev. Iz Varaždina vozeči in s 6000 kg moke naloženi tovorni avto tvrdke Kovač iz Tržiča se je skušal v omenjeni noči izogniti razkopani zemlji ter kamenju na ozki cesti. Naenkrat so zgubila kolesa avtomobila tla in vozilo je zdrknilo v le-ročo Dravo. Šofer in sopotnik sta še imela toliko časa, da sta odprla kabino in sta se rešila s plavanjem iz Drave. Moko je odneslo valovje, tovorni avto pa so drugo jutro z velikim trudom potegnili iz reke. Škoda na moki znaša 20.000 din.

Sv. Barbara v Haložah. Tukajšnja »Sadjarska podružnica« naznanja vsem zanimancem, da se je pri sedanjem sušenju pokazala potreba izpremembe pravilnika glede na plačilo odškodnine radi cen in porabe porabljenih drv. Zvišano je samo malenkost, 1—2 din več od 1 lese. Zanimance pa opozarjamo, da naj ne vozijo nezrelega sadja za sušenje, ker v tem oziru ne prevzame nikdo odgovornosti za sadje. Slive pa morajo biti cele in uvele (pri pečlju malo zgrbane). Zrelo sadje se je te dni krasno obneslo in posušilo ter so vsi, ki so sušili, prav zadovoljni in bodo še zopet dali sušiti. Ženska pri obilnem delu in še ob veliki porabi kuriva nikdar ne more v takem času takega sadja enako posušiti, ker pride doma veliko dražje in je veliko zamude. Sušili smo noč in dan in so vsi hitro na vrsto prišli. Celo sosedje Hrvati bodo dali veliko sušiti. Sedaj smo že ogromno nasušili krušk vseh vrst. Le priglašujte se in vozite, suši se vedno naprej. Lahko pridete pogledat vsak dan in pokusit.

Središče ob Dravi. Na Malo Gospojnico, dne 8. sept., se po večernicah vrši v Društvenem domu shod JRZ. Govori naš bivši narodni poslanec M. Kranjc, ki bo pojasnil naš zunanji in notranjepolitični položaj ter naše gospodarstvo.

Sv. Bolfenk na Kegu. Na Malo Gospojnico, dne 8. sept., se vrši po rani službi božji shod JRZ. Govori naš bivši narodni poslanec M. Kranjc, ki bo pojasnil naš zunanji in notranjepolitični položaj ter naše gospodarstvo.

Studence pri Poljčanah. Če izstopiš na postaji Poljčane, imaš pred sabo lepo dolinico, ki se imenuje Dravinjska dolina. Njen varuh je Boč, ki ga krase košate bukve. Pod njim se nahaja prijazen trg Studence. Miren kraj, malo znan, a vendar ne spi. Prebivalstvo se peča po večini z živinorejo in bo 26. septembra proslavilo 30 letnico ustanovitve živinorejske zadruge. Pokazati hoče uspehe 30 letnega dela, ki ni bilo baš rožnato, kajti med svetovno vojno so zboljševanje preprečili s tem, da se jim je vsa boljša živina odvezala. Toda s pridnim in vztrajnim delom so si zopet zboljšali domačo marijadvorsko (belo) pasmo, kar hoče pokazati ravno razstava (premoavanje) živine dne 26. septembra. Živinorejska zadruga je svoja pravila spremenila in se sedaj imenuje »Živinorejska selekcijska zadruga«. Vabljeni ste vsi živinorejci od blizu in daleč, da si to razstavo ogledate. Razstavljenih bo okoli 90 glav živine in to skoraj polovica mlade živine. Organizacija lahko mirno zre v bodočnost, kajti mlada živina daje pogoj za uspeh. 26. septembra bo torej praznik studeniških živinorejcev.

Belevode. Nedelja, dne 27. avgusta, nam bo ostala v trajnem spominu. Dopoldne smo slovesno obhajali običajno lepo nedeljo. Popoldne pa je po slovesnih večernicah častiti gospod dekan

KUPITE SI ZEMLJEVIDE!

Ko boste čitali poročila o bojih, boste mogli slediti poročilom, če boste imeli zemljevide. Prodajamo sledeče karte: Evropa 6 din, Zemljepisni atlas 20 din, Zemljepisni atlas (veliki) z mnogimi zemljevidi vsega sveta 72.75 din, vez. 83.75 din. — Naroča se v

TISKARNI SV. CIRILA MARIBOR-PTUJ

Gregorij Potokar blagoslovil moderno prenovljeno župnišče in se v lepem govoru zahvalil vsem faranom, ki so na kakršen koli način pomagali pri gradnji župnišča. V tem oziru gre velika zahvala našemu velikemu prosvetnemu in narodnemu delavcu g. Valentinu Goličniku, ki se je kot predsednik cerkvenega konkurenčnega odbora za to delo z vso vnemo zavzel in tudi s pomočjo gospoda župnika Franca Križana lepo izvršil. Velika zahvala gre našemu narodnemu poslancu g. Ivanu Teuerschuhu za posredovano podporo od oblasti. Za slovesnost so fantje in dekleta vprizorili na prostem misterij »Sleher-nik«.

Sv. Križ pri Belih vodah. Tukaj se je poročil 28. avgusta naš veliki prosvetni narodni delavec g. Valentin Goličnik z vrlo Marijino družbenko Marijo Ovjčak. Priči sta bila g. Ivan Mele, predsednik krajevne JRZ, in g. poslanec Ivan Teuerschuh. Želimo obilo sreče.

Zgornja Rečica. Čudno postopanje v nasprotju s krščanskim nazorom. Tako začenja znani laški dopisnik v »Novi dobi« svoje poročilo, da je Petru Podbevšku v Zgornji Rečici umrl sin, ki mu je zvonar v novozgrajeni cerkvi začel zvoniti, a je cerkveni ključar prepovedal nadaljnje zvonjenje, ker Podbevšek ni kupil obljubljeni trak (o ti slovensčina iz predvojnega Laškega!) za zvon pred oltarjem. Račun za ta zvon da je Peter dobil šele 4 dni pred sinovo smrtjo. Tudi je stari oče umrlega baje 14 dni vozil gradbeni material za novo cerkev brezplačno. To poročilo zaključuje pobožni dopisnik, kakr je njegova navada, s pozivom na kršeno ljubezen do bližnjega. — Dopisniku svetujemo, naj se da bolje poučiti, preden pošlje tako neresnico v svoj listič. Tako mu moramo povedati, da stanuje Podbevšek v Spodnji Rečici, spada torej pod laški, ne pod rečiški zvon. Umrlemu fantku se sploh ni zvonilo, torej ni mogel nihče ustaviti zvonjenja. Račun za potezalo zakristijskega zvončka, ne zvona pred oltarjem, ki ga je Podbevšek obljubil poravnati, je bil temu dostavljen 4 tedne, ne 4 dni pred sinovo smrtjo. Stari oče umrlega je vozil material dva dneva, ne 14 dni. Za pobiranje sadjevca pa je dobil plačilo že naprej. Kako pa dopisnik goji ljubezen do bližnjega, o tem čivkajo že vrabci na strehah, ne samo gornjerečiških, ampak še marsikje v laškem okraju. Zato je tako pisanje v »Novi dobi« res čudno postopanje v nasprotju s krščanskim nazorom.

Sv. Rupert nad Laškim. »Večkrat sem že bral in slišal o slovenskem »urvaldu«, pa sem si vedno mislil: je pač beseda in ne konj ter nima pravega, hudega pomena. Ko pa sem se z motornim kolesom preko Sv. Jurija ob juž. žel. spustil v sv. ruperške bregove, da bi dosegel daljno Laško, sem v potu svojega obraza spoznal, da je tu res pravcati »urvald«, glede ceste namreč. Tako mi je potožil gospod, ki je v začetku avgusta ves razgret prisopihal z motornim kolesom v Sv. Rupert; po nepopisno slabi, razdrti in razorani strmi cesti namreč ni mogel voziti, ampak je moral z velikim naporom porivati težko motorno kolo naprej. Pred 6 leti za silo zgrajena cesta od Sv.

Ruperta do Sečje vasi v kalobški občini je sedaj, ker je nihče ne oskrbuje, v popolnem razsulu. Z nepopisno težavo in muko vleče uboga živina voz po tej strahovito zanemarjeni cesti. Občina Kalobje, na katere ozemlju je ta cesta, se ne zmeni za njo, ker teče v zadnjem koncu občine, Ruperčani in drugi, ki jo najbolj rabijo, pa se izgovarjajo, saj cesta ni v naši občini. Ker je ta cesta edina prometna zveza med Sv. Jurijem in Sv. Rupertom ter celim zaledjem, bo pač morala pristojna oblast ukreniti, da s tolikimi težavami in tako potrebna cesta popolnoma ne propade! Povsod po naši slovenski domovini gradijo moderne široke ceste, asfaltirajo z velikimi stroški velike proge, predvsem za avtomobilni promet, naj bi se naši možje, ki imajo besedo pri oblasti, zavzeli tudi za dobro cestno zvezo Laško—Sv. Rupert—Sečja vas—Sv. Jurij ob juž. žel.

★

Letina in žetev v Rusiji

V Rusiji je letos dobra letina. Pri nas so ob takih prilikah ljudje veseli, zadovoljni se Bogu zahvaljujejo ter skrbno spravijo zrnje pod streho. V Rusiji pa je marsikaj drugače. List »Vozroždenie« v Parizu prinaša po sovjetskih listih poročilo o ruski žetvi:

V kolhozu »Molotov« leži na polju okrog 1500 centov ječmena, v kolhozu »Vorošilov« ga je 5000 centov, a spravljene je še le tretjina. Zrnje se na polju ogreva in kvari, a to nikogar ne moti. Kolhoza »Molotov« in »Čapajev« sta spravila zrnje že 27. junija, a zrnje, ki pripada državi, sta pripeljala šele 4. julija. Nekateri predsedniki kolhozov nasproti državi znižujejo pridelek zrnja. Tako so n. pr. predsednik kolhoza »Pervaja Konnaja«, tovariš Rondin, predsednik kolhoza »Krasnaja Balna«, tovariš Markovskij, predsednik kolhoza »Krasnij Trudovik«, tovariš Sotnikov, predsednik kolhoza »Zernovaja fabrika«, tovariš Grinev, skoraj za polovico znižali pridelek ječmena, ovsa in koruze. Tovariša Markovskij in Grinev sta izjavila, da se je na hektaru pridelalo 11 centov ječmena, a izkazalo se je, da se ga je pridelalo na hektaru 21 centov (Pravda št. 190).

Kolhoz »Krasnij Don« v Voronežskoj oblasti je prijavil, da je pridelal 3954 centov, a preiskava je pokazala, da se je v kolhozu pridelalo 6232 centov zrnja. Na tak način so voditelji kolhoza zamočali in skrili pred državo 2278 centov. Na Krimu je še hujše. Tam so do 1. julija iz 568.547 posejanih hektarov poželi še le 168.330 hektarov (Pravda 9. 7. 1939).

V istem članku piše »Pravda«: Treba je povedati, da čut odgovornosti še ni prevzel mnogih ravnateljev in načelnikov kolhozov. Glej jasen primer: Slavjanskij okraj Krasnodarske okolice že nekaj dni pospravlja žetev na polju. Do 7. julija je bilo iz kolhoznih polj spravljenega že 15.000 centov zrnja. Da bi pa dali državi, kar ima dobiti, tega še ni storila večina kolhozov. V kolhozu »Kirov« leži na polju 800 centov zrnja, a za državo ga na določen kraj še niso pripeljali niti enega kilograma.

»Vozroždenie« pristavlja k temu: Tako ruski kmetje sabotirajo uredbe sovjetske oblasti. Skrij — drugače boš stradal.

Letos je v južni Rusiji tudi veliko različnega sadja. Toda sovjetski listi pišejo, da se v Moskvo, Leningrad in v druga mesta sadje dostavlja neredno, dostikrat pokvarjeno in gnilo. Na postajah leži po cele dneve ob vsakem vremenu na tisoče ton zelja pod milim nebom, preden se odpravi dalje. Enako se dela z drugimi pridelki. Slika sovjetskega gospodarstva je ta, da se mnogo poljskih pridelkov in sadja po nemarnosti uniči, zaradi tega pa ljudstvo — strada.

A. K.

Kmečka trgovina

Akcija za zboljšanje sadne trgovine

Z ozirom na mnogoštevilne pritožbe s strani svojih članov, da plačujejo sadni trgovci letos nizke cene za jabolka, je Kmetijska zbornica povabila Zbornico za TOI naj bi se priredila skupna konferenca obeh zbornic ter pozvalo na to Kmečko zvezo, sadne trgovce, zainteresirane narodne poslance in še druge interese.

Zbornica TOI se je temu vabilu odzvala, narkar sta zbornici sklicali sestanek, ki se je vršil v Mariboru 22. avgusta v dvorani Združenja trgovcev. Sestanek so se udeležili za Kmetijsko zbornico svetnik g. Prelog in glavni tajnik g. dr. Lavrič, za TOI svetnik g. Senčar in tajnik g. dr. Ples, za Kmečko zvezo tajnik g. Finec, za izvoznike gg. Kranjc, Oset, Kostanjšek, Kercučič, Vaupotič in drugi. Poleg teh so se sestanka udeležili tudi narodni poslanci: gg. Žebot, Špindler, Koban, nadalje g. ing. Šturm in g. ing. Šiftar. Prisotni so bili tudi številni sadni producenti.

Sestanek je otvoril tajnik za TOI g. dr. Ples, ki je po otvoritvenih formalnostih predal vodstvo zborničnemu svetniku g. Senčarju in obenem zaprosil tajnika Kmetijske zbornice g. dr. Lavriča, da poroča o razlogih, ki so dali povod za sklicanje sestanka.

V svojih izčrpnih izjavah je g. dr. Lavrič povdarjal, da se producenti pritožujejo nad nizkimi cenami sadja, ki znašajo od 0.90—1.25 din za kg, dočim znaša cena po pogodbi z Nemčijo 2.90 din plus premija 0.25 din. Razlika med nakupovalno in izvozno ceno je po mnenju producentov tolikšna, da upravičuje zahtevo po zvišanju nakupne cene. Pritožbe producentov gredo tako daleč, da se zahteva, naj bi »Prizad« prevzel celokupno trgovino s sadjem, kakor je to storil za žito, odnosno da se odredijo minimalne odkupne cene navzdol.

Ob koncu svojih izjav je g. dr. Lavrič prosil zastopnika izvoznikov, da k pritožbam producentov zavzamejo svoje stališče.

V teku debate, ki se je nato razvila, so zastopniki izvoznikov v glavnem povdarjali:

Res je, da je bil po pogodbi dovoljen kontingent 3000 vagonov in da so od teh dobili naši izvozniki 300 vagonov, vendar so jih mogli izrabiti samo 100 vagonov. Nemčija je namreč dovolila potrebne devize skupno samo za 250 vagonov. To je vsekakor odločilno vplivalo na razvoj sadne trgovine. Poleg tega s češkim protektoratom ni bila sklenjena pogodba niti glede cen niti glede kontingentov, kar je zaradi konkurence zlasti v času, ko je bil izvoz v Nemčijo ustavljen, znatno vplivalo na znižanje cen na domačem trgu. Dejstvo pa je tudi, da je letos sadje na Hrvaškem in v južnih pokrajinah prej dozorelo, tako da so mogli izvozniki iz teh krajev v glavnem izkoristiti dovoljene kontingente. Važna okolnost pri formiranju cen je tudi ta, da je letos sadje zelo dobro obrodilo v vseh državah in da je radi tega poleg nas še mnogo drugih izvoznikov. Morda je na izvoz nepovoljno vplivala tudi določitev cene ob sklepanju pogodbe, kar se more zaključiti iz najnovejših poročil, da se je cena znižala na 15 RM mesto dosedanjih 22 RM.

Glede razlike med nakupno in prodajno ceno je poročal predsednik Udruženja sadnih izvoznikov g. Kranjc, ki je uvodoma pojasnil, da je producentom po večini neznan, kako se obremenjuje sadje z različnimi datjavami, še preden zapusti mejo. Izvoznik mora plačati samo na raznih taksah in pristojbinah za 5 tonski vagon 3,983.50 din, za 10 tonski pa 5.966 din, ne da bi bili v tej vsoti vključeni davki, bančne obresti, tečajne diference, riziko, režija in običajni dobiček.

Vsi navzoči so sprejeli navedbe g. Kranjca na znanje in jih tudi kot pravilne ocenili.

Važna je bila tudi izjava g. Kranjca, da na ceno vpliva zlasti dejstvo, da nimamo s češkim protektoratom iste pogodbe kot z Nemčijo in da so bili izvozniki ob zastoju izvoza v Nemčijo prisiljeni izvažati blago na Češko. Težave, ki jih moramo že danes predvidevati v razvoju sadne trgovine, bo mogoče vsaj delno premostiti, ako se takoj doseže s Češko enak režim, kot je uveden z Nemčijo.

G. ing. Šiftar je sprožil vprašanje mešetarjev, ki so po večini šušmarji in ki se pri svojih poslih poslužujejo raznih nedopustnosti v škodo izvoznikov in tudi producentov. Soglasno je bila odobrena zahteva, naj se uvedejo za nakupovalce obvezne legitimacije, ki jih naj vidirajo sreska načelstva. Legitimacije naj dobijo samo strokov-

no usposobljene osebe. V tem pogledu naj se takoj napravijo potrebne akcije pri kraljevski banski upravi. Prav tako se mora nujno opozoriti oblastva na nedopustno trgovanje inozemcev, ki se kakor vsako leto, tako tudi letos na našem trgu prav živahno udeležujejo in zbijajo cene navzdol. Soglasno je bila tudi sprejeta zahteva po višji kvalifikaciji izvoznikov, kar naj bi se upoštevalo pri novelizaciji obrtnega zakona, ki je pravkar v teku.

G. dr. Lavrič je ob koncu debate resumiral vsa izvajanja, povdarjal, da je treba najti med producenti in trgovci lojalno sodelovanje, da se odstranijo nesporazumi, ki mnogokrat nastajajo radi neinformiranosti ene in druge strani, prosil pa, da trgovci upoštevajo siromašnost našega kmeta in da nastavlajo za odkup njegovih produktov primerne cene.

V smislu izraženih želj je stavil tudi predlog, da se takoj uredi vprašanje mešetarjev pri kraljevski banski upravi in da se v pogledu ureditve našega izvoza na češko nemudoma pošlje deputacija v Beograd.

Razširjena prodaja sadja v Mariboru

Piše podžupan Franjo Žebot

Slovenske gorice in mariborska okolica so letos oblagodarjene z ranim in zlahtnim sadjem, kakor že malo kdaj poprej. Hrušk, breskev, sliv in sličnega sadja je toliko, da ga dobiš na mariborskem trgu za 1 dinar pošteno mero. Radi neprilike v sosednjih državah (ki pa jih ni zakrivila Jugoslavija) je izvoz tega sadja nemogoč. Ker zunanjih kupcev ni po naše zlahtno sadje, smo pri mariborski mestni občini sklenili, da gremo našim sadjarjem v toliko na roko, da jim letos izjemoma dovolimo prodajo sadja na vozovih in kočarah tudi izven mariborskega trga. Pri posebni komisiji v ponedeljek, dne 28. avgusta, smo soglasno sklenili, da smejo kmetje-sadjarji in tudi bajtarji prodajati sadje na določenih prostorih na Trgu Svobode pri mestnem gradu, v širših ulicah blizu kolodvora, pri Magdalenskem parku in raznih drugih ulicah, kjer se s prodajo sadja ne bo oviral promet.

Pač pa smo sklenili, da se izločijo od pravice prodajanja sadja na mariborskem trgu, ozir. drugih prostorih kakršni koli prekupčevalci. Radi tega pozivam sadjarje, ki vozijo svoje pridelke na mariborski trg in določene prostore, da javijo mestnemu tržnemu nadzorstvu s podatki vsak slučaj prekupčevanja in imena prekupcev, ki pod naslovom sadjar prodajajo sadje in druge kmečke pridelke na mariborskem trgu. Samo na ta način se bo iztrebilo škodljivo prekupčevanje in prekupovanje sadja na škodo kmečkih sadjarjev in mestnega prebivalstva. Občinske urade pa prosimo, da ne izdajajo dovoljenja, ozir. izkaznice za prodajo sadja in grozdja takim osebam, ki so morda sami posestniki, pa se na tihem pečajo s prekupovanjem.

Ugodnost prodajanja sadja se raztegne tudi na prodajo domačega grozdja in opozarjamo naše vinogradnike iz Slov. goric in mariborske okolice, da bo dovoljeno pod istimi pogoji, kakor sadje, prodajati tudi grozdje; tudi pri prodaji grozdja morajo biti prekupčevalci izključeni ter smejo grozdje prodajati samo kmetje-vinogradniki in pa branjevci, ki imajo za to posebno obrtno dovolilo.

Mislím, da smo s tem sklepom šli pri mestni občini mariborski našemu podeželju na roko in smo njihovo prošnjo ugodno rešili.

Izvoz živine v Italijo

Dne 28. avgusta je bil podpisan sporazum med našo državo in Italijo glede izvoza goveje živine v Italijo. Po besedilu sporazuma bomo v Italijo tedensko lahko izvozili 450 glav živine. Od tega odpade na krave 50 glav, 400 glav pa na vole. Dosežen je sporazum tudi glede cen. Za vole bodo Italijani plačali 8 din kg franko Reka, prej pa so plačevali samo po 7.50 din. Nadalje bodo Italijani plačali za krave 6.80 din za kg franko Reka, dočim je bila dosedanja cena 6.30 din za kg.

O cenah hmelja

pravi »Slovenski hmeljar«, da ne bodo slabe. Pridelak ne bo večji kot lani, poraba piva se je pa dvignila. Seveda na neverjetno visoke cene ni

računati, pač pa na primerne. Treba je pa vedeti, da tisti, ki blago ponujajo, še niso nikoli dobro odrezali, kateri ga pa zadržujejo, pa tudi ne. Najvišja cena se navadno rada izmuzne. Pameten prodajalec počasi in previdno prodaja ter doseže zdravo in solidno povprečno ceno.

V Savinjski dolini se je kakih 1000 stotov hmelja že prodalo. Cene, ki so bile prvotno 35 din za kg, so se počasi dvignile na 40 din kg, za najboljše blago pa se je izjemoma plačalo že več. Zadnje dni je zaradi zunanje nesigurnosti kupčija malo zastala. Pridelka v Savinjski dolini računajo na 18.000 stotov. Kakovost je prav dobra, pa tudi aroma, dočim so kobule bolj drobne. Iz tujine poročila o hmelju izostajajo.

Gospodarske zanimivosti

Potrebščine na karte. Od nedelje, 27. avgusta, si je v Nemčiji mogoče nabaviti življenjske potrebščine samo na karte. Ena oseba dobi na teden 700 gramov mesa, 60 gramov mlečnih izdelkov ali mesto tega 60 gramov olja ali masti, 280 gramov sladkorja, 150 gramov zdroba (griz), 63 gramov kavnih nadomestkov, 20 gramov čaja in 0.2 litra mleka ter 120 gramov marmelade ali pa mesto marmelade 55 gramov sladkorja. Mila se dobi za 4 tedne 125 gramov. Blago (tekstilije) se dobi na karte le v izjemnih primerih, in to samo spodnje perilo, posteljno perilo in pletenine. Za restavracije in domačoj kurjavo so posebne karte.

190 milijonov din znaša čisti dobiček naše države pri kovanju novega denarja. Ta dobiček pride od tega, ker je denarja sedaj več nakovnega in ker je lažji kot stari, pri čemer se je prihranilo 125.050 kg srebra in 125.000 kg nikla.

Cene goveje živine

Voli. Maribor debeli 3.50—4.50 din, poldebeli 3—3.50 din, plemenski, 4—5 din, Slovenj Gradec 4—5 din, Slov. Konjice 4—4.50 din, Ljubljana prvovrstni 5.50—6 din, drugovrstni 4—5 din kg žive teže.

Biki. Maribor 3—4 din kg žive teže.

Krave. Maribor klavne 3.25—4.25 din, plemenske 3.50—4.50 din, klobasarice 2—2.75 din, molzne 3.75—4.50 din, breje 3.25—4.25 din, Slovenj Gradec 3—4 din, Slov. Konjice 3—3.50 din, Ljubljana 3.50—4.50 din kg žive teže.

Telice. Maribor 3.50—4.75 din, Slovenj Gradec 4—5 din, Slov. Konjice 4—4.50 din, Ljubljana prvovrstne 5.50—6 din, drugovrstne 4—5 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 4—5.50 din, Slovenj Gradec 5—6 din, Slov. Konjice 4—4.50 din, Ljubljana 6—7 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 70 do 90 din komad, 7—9 tednov 100—120 din, 3 do 4 mesece 155—230 din, 5—7 mesecev 300 do 420 din, 8—10 mesecev 430—510 din, 1 leto stare 700—900 din komad, kg žive teže pa 6—8.50 din. V Ptujju so bili mladi pujski 6—12 tednov stari po 60—170 din komad, kg žive teže pa 6.50 do 7.50 din.

Pršutarji (proleki). Ptuj 7.75—8 din, Slovenj Gradec 7 din, Slov. Konjice 7 din, Ljubljana 8 do 9 din kg žive teže.

Debele svinje (špearji). Ptuj 9 din, Slovenj Gradec 7 din, Slov. Konjice 8 din, Ljubljana 9 do 9.50 din kg žive teže.

Tržne cene

Krma. Seno Maribor 80—90 din, Celje 90 din, Slovenj Gradec 75 din, Slovenske Konjice 45 din, Ljubljana 60—80 din 100 kg. Lucerna Slovenj Gradec 125 din, Ljubljana 90—100 din 100 kg. Slama Maribor 45 din, Celje 60 din, Slovenj Gradec 50 din, Slov. Konjice 20 din, Ljubljana 50 din 100 kg.

Drva. Slovenj Gradec 80 din, Slov. Konjice 70 din, Ljubljana 100 din kubični meter.

Vino. V okraju Konjice navadno mešano vino pri vinogradnikih 4—5 din liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6—7 din liter.

Sadje. Na mariborskem trgu kg jabolka 2 do 4 din, hrušk 2—6 din, breskev 5—10 din, grozdja 5—10 din; liter borovnic 1.50—2 din, brusnic 6—7 din.

Krompir. Maribor 0.75—1.75 din, Celje 1 din, Slovenj Gradec 1 din, Slov. Konjice 0.80 din, Ljubljana 0.75—1 din kg na trgih.

Sejmi

11. septembra svinjski: Središče — 12. septembra tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; živinski: Maribor; živinski in kramarski: Loka pri Žusmu — 13. septembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Dobova

— 14. septembra tržni dan: Turnišče; živinski: Ščavnica; živinski in kramarski: Golobinjek, Petrovče, Vitanje — 15. septembra svinjski: Maribor; tržni dan: Trbovlje; goveji in kramarski: Pleterje — 16. septembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski: Sv. Lenart nad Laškim.

Razgovori z našimi naročniki

Živčno bolan invalid brez podpore. M. K. Vaš brat je v vojaški službi med svetovno vojno težko obolel na živcih, ozdravili so ga le za silo in nato poslali domov. Bolezen se je kmalu zopet pojavila in poslabšala, tako da je delanesposoben in potrebuje celo človeka za postrežbo. Starši so si za par let izprosilii podporo, po njihovi smrti ste jo zaprosili Vi — a brez uspeha. — Napravite novo prošnjo z ozirom na novi invalidski zakon, in sicer na sodnika pri pristojnem okrožnem sodišču. Ker pravite, da še žive priče, ki so službovale pri vojaki skupaj z bratom in ki so že pod prisego potrdile uvodoma navedene okolnosti, bo bratu gotovo priznana invalidnina, katera mu na vsak način pritiče. Zahtevajte podporo tudi za nazaj ter se sklicujte na že prej vloženo prošnjo, odnosno prijavo.

Trgovca prodal nerabno seme — dolžnost plačila? J. M. Pri trgovcu ste kupili seme rdeče pese, ga vsejali, a ničesar pridelali, ker je bilo očitno za nič. Isto se je zgodilo i nekaterim drugim kupcem. Vprašate, ali ste dolžni plačati trgovcu kupnino za to seme, ali pa je morda dolžan trgovec Vam plačati odškodnino za odšli pridelek pese. — Ako je res le slaba kakovost semena kriva, da ni bilo pridelka — izgleda, da Vam tega ne bo težko dokazati — tedaj niste dolžni plačati kupnine. Morate pa napram trgovcu grajati nerabnost semena najkasneje v šestih mesecih po nakupu, ker po preteku tega roka preneha jamčevalna dolžnost trgovca-prodajalca. — Na drugi strani bi bil trgovec dolžan plačati Vam odškodnino za odšli pridelek le, ako bi se Vam posrečilo dokazati, da je vedel, da Vam je prodal nerabno seme; ako tega ni vedel, se ne more trditi, da Vam je krivdoma povzročil škodo, odn. da ste po njegovi krivdi ob pridelek.

Sin-hranilec bi se rad poročil. I. L. Kot sin-hranilec ste bili oproščeni vojaške službe. Vprašate, ali se morete poročiti brez nevarnosti, da bi Vas pozvali k nastopu vojaške službe, čeprav nameravate še naprej skrbeti, odn. prehranjevati svojo mater. — Svojstvo hranilca Vam pritiče le, ako ni v rodbini nobenega drugega družinskega člana, ki bi bil sposoben za delo ali pridobivanje. Ako bi poročili osebo, ki bi bila starejša nego 18 let in mlajša nego 60 let ter za delo sposobna, bi potem takem izgubili svojstvo hranilca. Imate pa pravico do skrajšanega roka, ako plačujete družina več nego 120 din letno neposrednega davka.

Krvna preiskava. S. J. Neka ženska trdi, da ste Vi nezakonski oče njenega otroka in grozi, da Vas bo tožila in Vam zaplenila denar, katerega imate naloženega v hranilnici. Vi bi jo radi tožili radi žaljenja časti, ker niste imeli z njo nobenega opravka in bi si dali preiskati kri. Krvna preiskava zamore le v zelo redkih primerih — v približno šestih slučajih izmed sto — dognati, da preiskovani ne more biti oče določenega otroka. Počakajte, dokler ne bo zoper Vas vložena tožba na priznanje nezakonskega očetvstva; šele v pravdi predlagajte, naj se izvede dokaz potom krvne preiskave. Da ste res Vi zaplodili navedenega otroka, bo morala dokazati nezakonska mati, odnosno varuh otroka. Nezak. mati bo morala sevé svojo izpovedbo podati pod prisego in ni treba, da Vi posebej zahtevate, naj prisegže. — Raznašanje navedene neresnične obdolžitve je kaznivo in zamorete v treh mesecih vložiti tožbo radi žaljenja časti. Najbrž pa s tako tožbo ne boste veliko dosegli.

Obljuba zakona — tožba radi poroke z drugo. J. S. Imeli ste »španjo« z nekim dekletom, kateri ste obljubili zakon, sedaj pa bi radi poročili drugo dekle; prva Vam grozi s tožbo, ako ne bi izpolnili obljube. — S tožbo se poroke ne more izsiliti. Ako s prvim dekletom niste imeli spolnega razmerja, ste ji dolžni povrniti le škodo, katero je imela radi Vaše obljube zakona; navadno se taka škoda ne da dokazati, odnosno ne obstoja. Bila bi na primer podana, ako bi si bilo dekle nabavilo pohištvo, katerega samo ne bi potrebovalo. — Ako pa ste dekle pod obljubo zakona zavedli k temu, da se Vam je spolno udala, Vas zamore tožiti na plačilo primerne odškodnine radi zmanjšanja možnosti primerne druge

poroke. — Ni potrebno, da je bila obljuba zakona podana pred pričami ali v pogodbi.

Plačilo 370 dinarjev pred tožbo radi žaljenja časti. Č. F. Vaš sedanji nasprotnik je zahajal k neki vdovi. Vdovin svak tega ni rad videl ter je pri neki priliki pričakal vasovalca s krampico. Nasprotnik se je svaka obranil, Vaša žena pa se je pozneje izrazila: »Da bi ga le bil (s krampico), kaj pa hodi zmeraj tja.« Radi te izjave je nasprotnik zapretil Vaši ženi potom odvetnika s tožbo radi razžaljenja časti ter stavil kot pogoj, da tožbe ne vložil, da plača Vaša žena 370 dinarjev. Žena je iz strahu pred tožbo plačala zahtevani znesek. Vprašate, ali je odvetnik upravičen brez razprave, odn. kakega zaslišanja na sodišču »obsoditi« stranko na plačilo tako visokih stroškov in kaj Vam je ukreniti, da dobi žena denar nazaj. — Ne more se nikomur braniti, da vložil tožbo radi razžaljenja časti in tudi ne, da stavi predlog nasprotniku, naj plača določeni znesek ter da potem tožbe ne bo vložil. Stvar nasprotnika je, ali sprejme predlog ter znesek plača ali ne. K plačilu nikakor ni prisiljen. Radi navedene izjave Vaša žena najbrž sploh ne bi bila kaznovana. A ker pravite, da se je tožbe, odn. sodnega postopanje bala in raje plačala zahtevani znesek, žal ni utemeljene podlage, da bi izsilila povračilo plačanega zneska. Šlo je za poravnavo, katero odvetnik lahko sklene, in ne za obsodbo. Odvetniški stroški so po pravem znašali kvečjemu sto dinarjev, odnosno bi jih sodišče le s tem zneskom odmerilo. Lahko pa odvetnik izvensodno zahteva več in je pač stvar stranke, ali mu hoče več plačati ali ne. Treba to nikakor ni. Vaša žena bi morala preje poizvedeti, koliko odvetnik sme računati po tarifi; če je to opustila, pozneje ne more zahtevati delnega povračila. Mogoče je odvetnik vrčunal kak znesek za kako društvo ali dobrodelni namen.

Sosed povzročil mejni spor s samolastno razmejitvijo. A. L. Nek posestnik je posedoval posestvo, čigar ena polovica leži v eni katastralni občini, druga polovica pa v drugi katastralni občini. Baš na sredi stoji — ker je tam najpripravnejši prostor — kozolec, ki potemtakem stoji v dveh katastralnih občinah, v vsaki do polovice. Posestnik je umrl, dediči pa so prodali polovico posestva Vam, drugo polovico pa Vašemu sedanjemu sosedu. Ta sosed je šel na zemljiškoknjižni urad, si tam iz mape izmeril obseg svojega posestva, odn. polovice posestva, prenesel mero v naravo, posegel s tem daleč v Vašo polovico posestva, tako da bi cel kozolec stal na njegovi polovici. — Važno je, kako se glasi kupoprodajna pogodba: ali ste kupili polovico posestva po mapnih mejah, ali pa polovico posestva, kakor so jo Vam prodajalci pokazali v naravi, odnosno jo kažejo mejniki, in ali so dejali, da leži polovica kozolca na Vam prodani polovici. Ako ste kupili posestvo po mapnih mejah, bodo veljale pač mapne meje in boste morali posledice eventuelne znote sami trpeti, ker bi bili mapne meje lahko sami ugotovili še pred nakupom. Ako so pa prodajalci določno trdili in pokazali, kako teče meja in da pripada polovica kozolca Vam, tedaj Vam jamčijo za mejo. Ako zadeve ne bodo mogli s sosedom urediti, imate pravico zahtevati odškodnino, najmanj pa, da se kupnina razmeroma zniža. Sicer pa meritev od strani sosedu še nikakor ni merodajna, odn. zanesljiva. Ako ne bo hotel zlepega pristati na ureditev meje, kakor so jo prodajalci zatrjevali, predlagajte sodno ureditev meje in sicer v nepravdnem postopku. Ako bodo prodajalci potrdili, da so prodali obe polovici po točno določenih mejah, odn. kakor jo kažejo že obstoječi mejniki, bo stvar zelo enostavna in bo sodišče določilo mejo po navedbah prodajalcev. Ako sosed v treh mesecih po navedeni sodni razmejitvi ne bo nastopil pravdne poti, je sodna razmejitve dokončna in boste sosedu v slučaju, da meje ne bo upošteval, z lastninsko tožbo prisilili k priznanju meje in opustitvi posegov v Vaše last.

Neresnična obdolžitev potom odvetnika. Kazen. R. I. Neka prepirljiva sosedu Vas je potom odvetnika obdolžila, da ste odstranili plot, ka-

terega je napravila čez javno pot, da ste odstranili ročni voziček in vodne žlebe, kar vse je neresnično. Vprašate, na kakšno kazni bi bila obsojena, ako bi jo tožili radi žaljenja časti in koliko bi morala plačati v dobrodelne namene. — Obdolžitev je premalo jasna in iz nje ni točno razvidno, ali Vam očitajo kako nečastno dejanje. Gola odstranitev plota ni nič nečastnega, ker je možno, da bi ga bili odstranili, ker Vam je sosedu zagradila pot, katero tudi Vi uporabljate ali si vsaj lastite zadevno pravico. Kaj drugega bi bilo, ako bi šel očitek za tem, da ste plot odstranili iz gole nagajivosti in ga eventuelno zlobno poškodovali. Isto velja glede odstranitve vodnih žlebov in gar. Možno je, da so se vodni žlebi nahajali na Vašem svetu ali da je njih naprava kakor koli posegala v Vaše pravice ali Vas motila. Očitek, da ste žlebe in voziček odstranili brez teh ali podobnih predpostavk, bi utegnil biti žaljiv. Niso pa ti očitki baš prehudi in bi sosedu najbrž bila obsojena le na denarno kazni in še to, ako doslej še ni bila predkaznovana, odn. so bile predkazni le male, le pogojno, to se pravi, da se izvršitev kazni odloži za eno do petih let in bi se jo izvršilo le, ako bi obsojenka bila tekom navedene dobe ponovno kaznovana, pri čemer je pa navadno treba hujše kazni. Ako je bila kleveta iznešena javno, je sicer predpisana zaporna kazni, ki znaša najmanj 7 dni, a se da spremeni v denarno kazni 420 din. Na plačilo kakih zneskov kakemu dobrodelnemu ali drugemu društvu sodišča ne obsojajo, marveč se stavijo taka plačila le kot pogoj eventuelni poravnavi, pri kateri potem sploh ne pride do sodbe, odn. do sodnega postopanja.

Nezakonski oče odšel v Nemčijo. Obveza njegove matere? Z. F. R. Nezakonski oče noče za otroka nič skrbeti, svoje posestvo (tri orale) je »dal« svoji materi in odšel v Nemčijo. Vprašate, ali lahko zahtevate dote za otroka od matere nezak. očeta. — Najprej je treba, da se ugotovi nezakonsko očetovstvo potom varstvenega sodišča (pristojno je ono, v čigar okolišju nezak. otrok domuje), če pa dotičnik očetovstva ne bi hotel priznati, potom pravde. Hkratu predlagajte, da se nezak. očetu naloži plačilo primerne vzdrževalnine za otroka. Ako nezak. oče ne bo hotel vzdrževalnine plačevati, boste — ako so podani pogoji — izpodbijali pravno opravilo, temeljem katerega je nezak. oče »dal« svoje posestvo svoji materi. Njegova mati bo morala dokazati, da ni vedela, niti morala vedeti, da je bil namen nezak. očeta, da z izpodbijanim pravnim dejanjem obrezuspeši izterjavo vzdrževalnine. Kaj več razen navedenih treh oralov, dobljenih od nezak. očeta, njegova mati ni dolžna dati; potemtakem ni dolžna plačevati vzdrževalnine, niti dati dote.

Podpis izjave geometru pred meritvijo. Posledice. U. F. Več posestnikov je najelo geometra; pred početkom meritve ste se podpisali na polo, katero je imel geometer za vse posestnike skupaj, za katere je meril. Na dan podpisa se je izmerila meja med Vašim posestvom in posestvom enega mejaša, čez dva dni pa drugega mejaša. Pri tej slednji meritvi je potegnil geometer mejo do štirih metrov daleč v Vaš svet, katerega ste, vstevši Vaše prednike, uživali že preko 30 let. Vprašate, ali je veljal podpis tudi za meritev z drugim mejašem in ali lahko uveljavite svoje pravice do stare meje. — Ker pravite, da je imel geometer polo za vse posestnike, za katere je meril in so se morali vsi podpisati, je pola gotovo vsebovala izjavo, da naj geometer izmeri, odnosno določi mapne meje posestev, ozir. parcel vseh posestnikov, odnosno med vsemi njihovimi mejnimi parcelami — ter da posestniki tako izmerjene mapne meje priznajo kot pravilne. Kolikor nam je znano, geometri — vsaj državni — sploh nočejo ugotavljati mej, ako prizadeti posestniki ne podpišejo vnaprej take izjave. Dvomimo, da bi se Vam posrečilo dokazati, da niste vedeli, kaka je bila vsebina izjave, katero ste podpisali, odnosno katerih parcel se je tilkala. Ako pa ste za vsebino vedeli, ali vsaj morali vedeti (ker ste jo prečitali, ozir. Vam jo je geometer prečital ali razložil), je meja, kakor jo je geometer določil napram v izjavi navedenim posestnikom, ozir. glede tam navedenih parcel, merodajna in se žal ne morete več sklicevati na 30 letno uživanje v drugih mejah.

Vse različne tiskovine
naročajte v
Tiskarni sv. Cirila — Maribor

Našim malčkom

KAKO LOVIJO SLONE?

(Konec)

Ako se hoče kdo odtrgati od črede in se oddaljiti, ga priganjači s kričanjem in streljanjem v zrak spet prisilijo, da se mora pridružiti ostali čredi. Tako obkroževanje traja več dni. Ponoči branijo pobeg slonom goreče bakle. Čim manjši je krog



priganjačev, tem bolj nemirna in divja postaja čreda. Končno zbeže tuleč in sopihajoč vsi sloni v past. Odprtino lija zapro z močnimi in debelimi koli. V začetku so sloni v pasti kot preplašeni, a naenkrat se z vso silo in veliko hitrostjo zaletijo v ograjo, ki pa je dovolj močna in odporna. Končno uvidijo sloni, da ne opravijo nič in se polagoma pomirijo. Sedaj napoči trenutek, ko prijezdijo na krotkih in udomačenih slonih njih krotilci. Njihova naloga

je, divje slone povezati. Sedaj čaka krotilce najtežja naloga. Po dva in dva ukročena slona vzameta v sredino enega divjega in ga polagoma oddaljujeta od skupne črede. Seveda ni to lahko, ker divjak se na vso moč upira in tuli ter se skuša rešiti neprosto voljnega objema. To je jako nevarno in marsikateri predrzen lovec je plačal svojo smelost z življenjem. Ukročeni sloni so stari, močni in izkušeni borci, končno se mora divjak le vdati premoči. Ko dospejo z divjakom do kakšnega močnega drevesa, skočijo krotitelji takoj s slonov in vržejo divjaku zanko za zadnje



noge in vrv močno privežejo k deblu. S tem je končno slon ujet. Po enem tednu hudega napora so krotitelji privežali vse slone in potem jih posamič odvažajo. Ako postopajo z ujetniki lepo, se ti kmalu priučijo na ljudi in jim radi jemljejo iz rok hrano in vodo. Nauče se tudi ubogati in izvrševati različna dela. Saj se slonom v ujetništvu ne godi slabo. Ljudje skrbe zanje in pazijo, da se jim nič slabega ne pripeti.

Za razvedrilo

Dober vzrok

Miha: »S fantovim učiteljem sem zelo zadovoljen. Je res izvrsten človek.«

Peter: »Ne razumem te. Kako moreš hvaliti tega človeka, ko je dal otroku toliko slabih redov.«

Miha: »No, to je res, a za odškodnino bo poročil mojo hčer...«

*

Spomnil se ga je

A.: »Pokojni stric gotovo ni pozabil na vas v oporoki?«

B.: »O, ne! Posebej me je navedel med tistimi, ki nič ne dobijo.«

*

Dobra zviijača

Nekoč so ukradli psa žene znamenitega bakteriologa Michelsa. Dva dni so ga iskali, a zaman. Tretjega dne je profesor objavil v časopisih tale oglas: »Iz zavoda je zbežal pes sive barve, ki sem ga za poskus cepil z azijsko kolero. To naj služi v opozorilo. Kdor psa vrne, dobi nagrado.«

Dve uri po izidu listov je bil pes že doma.

*

Prokletstvo plešavosti

Plešast gospod (slugi): »Povej, ali boš celo uro čistil te čevlje?«

Sluga: »Hja, prosim, to ne gre tako hitro ko ostriči vaše lase!«

Po ovinkih

Gost: »No, kako pa kaj gre gospodu doktorju, ki se je lani tu nastanil?«

Gospodar: »Slabo. V začetku so vsaj njegovi prijatelji bili pacienti.«

Gost: »In sedaj?«

Gospodar: »Sedaj pa nima več nobenega prijatelja...«

*

Ciganska pretnja

Gospod župnik se sprehaja po vrtu. Nenadoma stopi pred njega cigan in mu reče:

»Gospod župnik, dajte mi denar, drugače bom storil nekaj groznega!«

Župnik se je nekoliko ustrašil in dal denar. Potem je vprašal cigana, kaj bi storil, če ne bi dobil denarja.

»Delat bi moral iti,« se mu odreže cigan.

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Zanesljivega, bolj starejšega hlapca vzame v službo Mihael Kovačič, Sv. Peter pri Mariboru. 1436

Sprejem 12—14 letno deklico poštenih staršev ali siroto. Naslov v upravi. 1438

Sprejme se pastir pri Rec Štefanu, Slivnica pri Mariboru 43. 1441

Dekle, 20 letno, z znanjem kuhanja, šivanja, išče službe pri boljši družini. Ivanuša Anton, Koroška 43, Maribor. 1443

Zanesljiva gospodarska dekla, ki govori tudi nemško, se sprejme takoj. D. E. Reiser, Pekre 57. 1444

Strokovnjak vseh panog, starejši, delaven, z ženo, išče radi sedanjih razmer takoj službo. Dopise »ekonom«, pošto ležeče Makole pri Poljčanah. 1447

Sprejem dekle k enemu otroku. Naslov v upravi »Slov. gospodarja«. 1446

OSKRBA

Dijake sprejemem v dobro oskrbo za nizko ceno. Vezjak, Maribor, Splavarska 6. 1433

Do smrti nudim osebi, ki ima nekaj kapitala ali posestvo. Ponudbe na Mirni dom, Tezno-Maribor, Prešernova ul. 5. 1445

RAZNO:

Prodajam nov voz za 1500 kg težine. Cebe Henrik, Dogoše 49, Maribor. 1440

Iščem plemenito osebo, ki bi mi posodila 15.000 din za eno leto. Naslov v upravi. 1437

Vsak, kateri hoče kupiti dobro ter poceni razno manufakturno kakor flanele, barhente, štofe ter razne pletenine, ta kupuje samo v trgovini Ferdinand Rajko, Negova, Slov. gorice. 1434

Začetek šole!

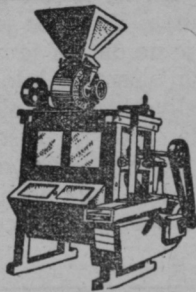
Vsa potrebna oblačila, čevlje, perilo, nahrbtnike, aktovke, hubertuse, telovadne potrebščine itd. kupite najugodnejše v modni in konfekcijski trgovini 1432

JAKOB LAH
Maribor, Glavni trg 2

Razglednice vseh vrst

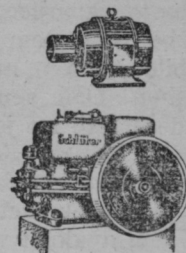
tudi za trgovce, po engros-cenah

v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj



Generalno zastopstvo za Jugoslavijo nemških tovarn za prodajo SCHLITER diesel- in bencin-motorjev. KONZ elektromotorjev, samoprodaja UNIVERSALNIH TURFAN mlinov za mletje vsakovrstnega žita v moko, zdrob ter izdelavo ješprenja in kaše. 1307

Turnšek Štefan, Ljubljana
Aleksandrova c. 4. Pošt. predal 86



Če hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v »ČEŠKEM MAGAZINU« Maribor, pri glavni policiji! Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate! Velika odprodaja ostankov, polovične cene, krojaške potrebščine.

Avgust Šenoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

12

»Pustite me na miru!« se je kujala napol v smehu, »saj vidite, zdaj mi bo košara padla.«

»Mar mi je košara! Kaj je to bilo, ko so me pred tremi leti poklicali pod mero, ko me je oni modri doktor udaril po ramenu?«

»Eh! Jaz pri tem nisem svetila,« je zagodrnjala Mara.

»Ali ko sem prišel v vas pa sem šel mimo Martinovega doma in sem rekel, da so me vtaknili v soldate?«

»Eh, pa ste bili soldat,« je zajecal deklíč.

»A kdo je tedaj zatrepetal kakor šiba, kdo je na vrtu pri lesi popoldne sedel in se jokal in jokal, da si je skoraj oči izcedil?«

Dekle ga je pogledalo, vztrepetalo, ustne so ji zdrgetale, da bi spregovorile; toda beseda ji je obtičala v grlu.

»Govori, govori! Ali si to bila ti?« je krepko kliknil Andro.

»Jaz, da!« je šepnila Mara in zadrhtela.

»Pa? Ali je sonce popilo vse tvoje solze, ali ti jih je drugi obrisal?«

»Bog jih je videl, Bog ve, kam so tekle.«

»Ali pa je Bog čul, ko sem odhajal in šepnil čez prelog: Ce je božja volja, se bom vrnil, ko mine tretje leto, potem utegneva pod mero gospoda župnika! To so bili norci v besedah, toda v duši sem jih s solzami zapečatil. Ali čuješ?«

»Čujem,« je dihnila Mara, »pustite me, no, pustite me, Andro,« se mu je hotela utrgati.

»Da te pustim? Jaz da bi te pustil?« je Andro skočil dva, tri korake nazaj in potisnil svojo rdečo konjeniško kapo na tilnik. »To je tvoja beseda! Eh, eh! Kdo te je tako predelal in od mene odvrnil? Da ni bil kak babji jezik ali — ne daj Bog kaj takega! — da te ni kaka moška glava na svojo stran premotila?«

»Ah!« je vzkipela Mara ponosno, »niti moška niti ženska glava. Rada bi videla ta božji stvor, ki bi mi bil kos in bi me mogel mimo mojega srca speljati na svojo pot. Naj si je jezik namazal s strdjo, naj se mu iz torbe dukati cedijo, moja volja je trda kakor kremen pa kamor pomerim, tja tudi ustrelim.«

»In si ostala trdna moji veri?«

»Menda se nisem izneverila.«

»Pa kaj se, dušica, braniš?«

»Ko ste tako nagli in nasilni, Andro, pa popadete ubogo dekle sredi poti. To je morda navada soldaška, ali lepo pa ni. Vse sem si dobro zapisala v svojo pamet. Tretje je leto in več — dolgo je že, Bogu bodi potoženo — da sva se našla. Vem še, božič je bil, dajali ste mi božičnico, jaz sem se mulila, vi ste mi jo po sili vtaknili v žep. Nisem je zavrgla niti vrnila. A kaj to pomeni, Andro? To pomeni: — moj si, tvoja sem, tako vsaj pošteni ljudje mislijo. Štela sem tri polna leta dan za dnem, gledala sem vsak dan, kako sonce zahaja, in ko je zašlo, sem vrgla koruzno zrno v svojo skrinjico, vsako zrno je bilo en dan vaše službe. Štela sem jih stokrat in stokrat. In kako mi je bilo pri tem hudo, posebno, dokler je bil kupček majhen! Dala sem si to izračunati. Tisoč pet in devetdeset dni mi je bilo treba čakati. Bože, to je cela vrečica koruze! A jaz sem štela in pri vsakem zrnu sem očenaš in zdravamarijo za vaše zdravje molila. Ko je kupček rastel, Bože, kako sem bila srečna, molila sem dvakrat več, da bi dnevi bili čim krajši; zato so mi bili zimski dnevi mnogo ljubši kakor oni dolgi poletni, ki nimajo niti konca ne kraja; na te sem se prav od srca jezila. Ko se je tisočica spolnila, tedaj sem pela in skakala, tedaj — — —« Dekle je umolknilo, solze so jo začele dušiti, trepalnica se ji je orosila — nazadnje je dokončala: »Ali sem potem take norce zaslužila? Zdaj mi je naravnost žal za moje očenaše.«

»Ha! Ha! Ha! Mara, duša! Marica, dušica!« je skočil Andro in plesnil z dlanmi. »Ko bi naju ne videlo sonce, tu na sredi polja bi te poljubil, ker je norcev zdaj konec.«

»Tega bi bilo še treba, ali vas ni sram? Samo da veste!«

»Kaj da vem, deklíč moj mili?«

»Dovolj je bilo že marnjev! Dekleta so se norčevale, da sem svoje upanje na vrbo obesila, ker da čakam kakor verna duša na sodni dan. Fantje so me dražili, kjer so me videli, in me spraševali, kdaj si bom prišivala dve zvezdi na kožuh, ker da sem kaprolica, ali pa menim morda čakati na zlato porto, da bom generalica. Drugi so šepetali, da je Andro tak in tak, da je njegova zvestoba plesniva, a soldat je pisan kakor njegova obleka. No, jaz sem molčala in trpela, zraven sem molila zate — za vas. Naj jezikajo, sem si rekla, jaz vem, kar vem, a srce mi veli, da Andro ne more biti taka grešna duša, da bi se mogel sukati kakor dlan.«

»Prav je tako, prav, dekle!« je vzkliknil Andro. »Ne meni se za hudobne jezike, pa če te kdo kdaj všcipne, ti mu reči: Da, prišla si bom tri zvezde; če nisem generalica, bom pa stražmojstrica, tudi to je nekaj vredno!«

»Ah, da!« se je dekle nasmehnilo. »Kum Pavle-kovič je rekel očetu, da ste kaprol.«

»Bil sem, bil. No, malo prej, preden sem od regimenta šel, so me imenovali za stražmojstra, češ da sem vreden. Pa mar mi je tega! Zdaj sem Andro, od glave do pete Andro Pavlekovič, tvoj Andro. Ali ti je prav, a?«

»Pa kaj bi mi ne bilo!« je vzdihnilo dekle. »Da bi le tvojemu očetu tudi bilo!«

»Mojemu očetu?« je vprašal fant začudeno. »Zakaj mu ne bi bilo prav? Res, da mu še nisem nič o tem rekel, pa saj ni bilo treba, dokler kolač ni pečen; vem pa, da mu bo po volji. Tvoj dom je pošten in trden, pri tebi ni strin in babic, sosedji smo, naše polje se drži vašega, a ti si, bogme, dekle, da ti ga ni para v vsej vasi. A tvoj oče?«

»Mojega se ne boj, ker mi je dal prosto voljo, samo da je fant pošten! Toda zaradi tvojega se bojim.«

»Zakaj?«

»Eh, odkar si ti odšel v soldate, se je marsikaj obrnilo v vasi. Prej sta si bila stara dobra, skupaj sta kadila in pila na zdravje; potem je puhnil nekak hud veter med nju in zdaj se gledata kakor pes in mačka.«

»Pa kaj je to, za božjo voljo?«

»Nič, zares nič — sliva. Ti veš, da med našim in vašim vrtom ni ne plota ne žive meje. In dobro je tako. Kdor je prav in pošten, spoštuje tuje tudi brez plota. Tako je bilo od nekdaj. Kar — ne vem, kdo je tvojemu očetu jel na uho pihati — nekega dne je dejal, da bo postavil plot med vrtoma. Kokoši, je dejal, da mu prihajajo od nas in mu vse pojedó. Moj stari se zato ni niti zmenil, ker zemlje ima dosti, tujega pa ni lakomen. Postavi si plot, je dejal tvojemu očetu, bo vsaj mir! Ko so začeli plot postavljati, so prišli do nesrečne slive. Tvoj oče je rekel, da je njegova, pa tudi moj, da je ne da, da je njegova. Prej smo jo lepo skup obirali in vsem je bilo prav. Zdaj pa se je začelo okoli te slive mesti in plesti pa se tožita in komisija bo merila. Zdaj je zašel kremen na kremen in stara stojita eden proti drugemu kakor napeta puška. Vidiš, Andro, tega se hudo bojim; kajti kjer se komisija vodi, tam je prijateljstvo z bogom.«

(Dalje sledi)

Metuzalemi

100 letni strojevodja John Horan se lahko ponaša s 83 leti službe pri železniški družbi Milwaukee Railroad. Ponošen je na to, da je vršil to službo že tedaj, ko sedanjega ravnatelja te družbe sploh še ni bilo na svetu. — 111 letni grški kmet Panelo Velmos prepotuje vsak dan 25 km, da proda v mestu jajca in kokoši. Mož je še danes strasten plesalec, ki mu ne uide nobena vaška veselica. — 105 letna Magdalena Niedzialkova iz nekega kraja pri Lvovu je stopila petič pred poročni oltar. — 100 letni Turek Ferid Bej je prišel na sodišče v Carigradu in je zahteval, naj ga ločijo od desete žene — da bi se poročil z 19 letnim dekletom. — 106 letni stari Jim Claders iz Michigana je prava uganka znanstvenikom in zdravnikom, ki si ne morejo razlagati, kako je mogoče, da možakar sploh še živi, ker je od svojega 30. leta dalje skoraj vsak dan pijan, in še prav pošteno.

*

Osel premagal avto

Avtomobilist Hein Petersen iz Klerksdorpa v Transvalu v južni Afriki ne more več oslov. Stvar se je odigrala tako-le: Ko se je Petersen nekega večera s svojim avtom peljal domov, je odkril na cesti pred seboj starega, debelega osla, ki je ležal na tleh. Petersen je hupal, osel se pa ni premaknil. Petersen je zlezal iz avtomobila in osla s svojo palico pošteno kresnil. Osel se je začudeno dvignil, nato je brcnil z zadnjima nogama. Eden izmed žarometov na avtu se je pri tem razdrobil. Hein Petersen se je kadil od jeze in je spustil na oslov hrbet celo točo udarcev s palico. Osel je rekel samo »i-a« in še enkrat udaril z zadnjima nogama. Drugi žaromet se je razletel. Osel se je šele nato v temi umaknil v grmovje, Petersen pa je moral pustiti voz na mestu in oditi osramočen peš domov. Šele pri dnevnih svetlobah je mogel z avtom naprej.

Vse šolske potrebščine

dobite najceneje in najboljše v prodajalnah

Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane Din 1.— (Prekliki, Poslano, Izjave pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50.— Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.— — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Iščem hlapca. Ferk, Bresternica 108, Maribor. 1422

Sprejme se mesarski vajenec iz poštene kmečke družine. Orthaber Rudolf, mesar, Maribor, Tržaška c. 3. 1421

Sprejemem pomočnika takoj, ki zna konje kovati. Toplak Franc, kovač, Ruše. 1420

Iščem majerja s 3—4 delovnimi močmi. Naslov v upravi. 1419

Služkinja, večša kuhe, do 30 let stara, se sprejme na deželo. Ponudbe pod »Mirna in iskrena« na upravo lista. 1424

Sprejemem pridno dekle za kmečko delo. Zollner, Nova vas, Maribor, Spodnja Radvanjska 15. 1395

Vsaki osebi — družini nudimo doma stalni dober zaslužek — eksistenco. Pišite: »ANOS« Maribor. 383

Oglasi

v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!



Zohna ordinacija, dentist-tehn. Heric Ludovik, Kuršinci 34, pri Mali Nedelji, izvršuje vsa zobozdravniška in zobotehniška dela po zmernih cenah. Informacije daje brezplačno. 1428

Volno, nogavice, perilo, hlače, predpasnike, obleke, robce, čepice, rute, blago za posteljno, moško, žensko perilo in obleke, ostanke vseh vrst pletenin dobite v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Maribor, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 1134

ZA ŠOLARJE

iz lastne pletarne: nogavice, jopice, puloverje najcenejše. Nahrbtniki od 9.50 din dalje. Čevlji za otroke, ročno delo, po brezkonkurenčnih cenah dobite pri 1352
»LUNA«, Maribor s a m o Glavni trg 24.

Vse leto
lahko trajno ohranite **MOŠT**
iz grozdja, kakor tudi vse sadne sokove
brez vsakega aparata brez izgube časa
brez strokovnega znanja
s pomočjo **NIPAKOMBINA A/II.**
Odičen napredek današnjega znanja! Enostavno! Poceni!
Higijentno!

Odobreno po Ministrstvu poljedelstva. 1272
Navodila in cenik pošilja brezplačno:

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1

Posteljne odeje, močno prešite (domač izdelek), z belo vato, od 70 din naprej, zglavniki od 30 din naprej, tuhe, izgotovljeno posteljno perilo (kapne od 68 din naprej), koce, slamarice, madrace, posteljno platno, inleti, klofe in svilo za odeje, zavese, perje in puh po najnižjih cenah. ANA STUHEC, specialna trgovina in izdelovanje posteljnih odej, Maribor, Stolna ulica 5. 524

Za 10.000 din je proti nezgodi zavarovan vsak, kdor kupi kolo v trgovini Metoda Senčar, Štrigova. Na zalogi kolesa najboljših znamk, Waffner-Steier, Styria, Puch, Viktoria, Vesta, Wanderer, Diamant itd. Nova kolesa že od 490 din naprej. Proti dobremu jamstvu tudi na majhne mesečne obroke. Stara kolesa vzamem v račun. 835

Ure fotoaparati harmonike kolesa torbice kovčke nahrbtnike potcelan steklo

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH
NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

STALNO

Sternceki
CELJE 24

CENIK ZASTONJ

Sprejemem viničarja s 4—6 delavskimi močmi z boljšimi pogoji. Naslov v upravi. 1426

Sprejemem učenca. Franjo Štumberger, Sv. Barbara v Haložah. 1423

POSESTVA:

Prodajam posestvo z novozidano hišo zaradi selitve v Ameriko. Roškar Alojz, Bodislavci 4, Mala Nedelja. 1418

RAZNO:

Razprodaja gostilniških predmetov, Trg Svobode 2 (grad), Maribor. 1430

Radi opustitve mestnega pokopališča prodajam kameniti nagrobni križ s podstavkom in marmornato napisno ploščo. Goričnik, Maribor-Pobrežje, Sokolska ul. 19. 1427

Osmrtnice, žalne podobice, žalna pisma v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

Otomane, kauče, naslonjače vseh vrst dobavlja najceneje »Obnova« F. Novak, Jurčičeva 6.

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 1304

Klobuke, najmoderneje, dobite v vseh kvalitetah in barvah, kakor tudi kozje čope (Gamsbart), okraske iz srnjakove dlake, planike in razne lovske znake. Popravila izvršujem od 10 do 25 din. Nepremočljivo impregniram vsak klobuk. Priporočam se Vlado Babošek, klobučar, Maribor, Vetrinjska ulica 5. 1305

Konjske koce, posteljne odeje, dežnike, namizne prte, različne pletenine dobite najugodnejše v novi trgovini-pletilnici »MARA«, Koroška c. 26. 1365

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, mešenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1000

ZA JESEN dobite najcenejše pletenine šolske predpasnike, nogavice, perilo, šolske nahrbtnike itd. v veliki izbiri pri 1386

»VIDA« MARIBOR, Koroška cesta 10
Nasproti Tiskarne sv. Cirila

Nalivna peresa

od Din 6.— višje, v Cirilovih prodajalnah Maribor in Ptuj.

Za šolo

fantovske obleke vseh velikosti kupite najbolje in najceneje v trgovini JURIJ KOKOL, Maribor, Glavni trg 24 (nasproti avtobusne postaje). 1344

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Izplačuje točno vse vloge stare in nove.

Dovoljuje posojila in trgovske kredite.

Hranilnica Dravske banovine Maribor



Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gospoše-Slovenske ulice.

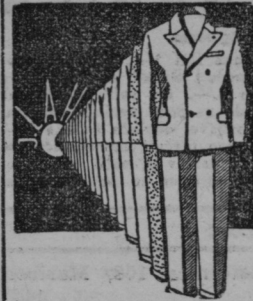
*

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

*

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.



Klobuki,

obleke, 441
perilo,
čevlji
i.t.d.i.t.d.

velika izbira in naj-
ugodnejše v konfekciji

Jakob Lah, Maribor, Gl. trg 2



VIOLINE OD: 65-
1RED. HARMONIKE OD: 59-
GITARE OD: 128-
BREZPLAČEN POUK V IGRANJU.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD MARIBOR 106

Moško in žensko perilo

volno, razna ročna dela, DMC, jopce in puloverje, šiviljske in krojaške potreščine nudi zelo ugodno modna trgovina 1878

MIRKO BREČKO
Maribor, Aleksandrova c. 23.

Okraski in predmeti za veselice

razglednice za šaljivo pošto itd.
v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

Cvirnato blago za moške

in ženske že od 5 din naprej se dobi pri
I. Trpinu, Maribor, Vetrinjska 15. 676

Kupujte pri naših inserentih!

V S A K P R E V D A R E N S L O V E N S K I G O S P O D A R Z A V A R U J E

S E B E , S V O J C E I N S V O J E I M E T J E L E P R I

V Z A J E M N I Z A V A R O V A L N I C I V L J U B L J A N I

PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice. GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

➔ K R A J E V N I Z A S T O P N I K I V V S A K I F A R I ! ➔

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gospoška ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

➔ Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. ➔

Stanje hranilnih vlog Din 53,000.000.—.